

Załącznik do Stanowiska
Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 24 czerwca 2026 r.

Raport monitorujący
Regionalną Strategię Inteligentnej
Specjalizacji (RIS3) 2021+
za rok 2025

Toruń, 2026 r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Zakres monitorowania <i>Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+</i>	4
3. Dotychczas podjęte działania w ramach monitorowania <i>Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+</i>	5
4. Syntetyczny wskaźnik poziomu innowacyjności regionów w roku 2022	7
5. Ulokowanie województwa w rankingu Regional Innovation Scoreboard	10
6. Ocena wartości wskaźników statystycznych i kontekstowych	12
7. Stan realizacji przedsięwzięć kluczowych dla wzmacniania potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego delegowanych do realizacji w ramach <i>RIS3 2021+</i>	15
8. Efekty realizacji projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu”	23
9. Opracowania dotyczące monitorowania <i>Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+</i> wykonane w ramach realizacji projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu”	24
10. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje	31

Załącznik nr 1 Syntetyczny wskaźnik poziomu innowacyjności regionów w roku 2022

Załącznik nr 2 Ulokowanie województwa w rankingu Regional Innovation Scoreboard

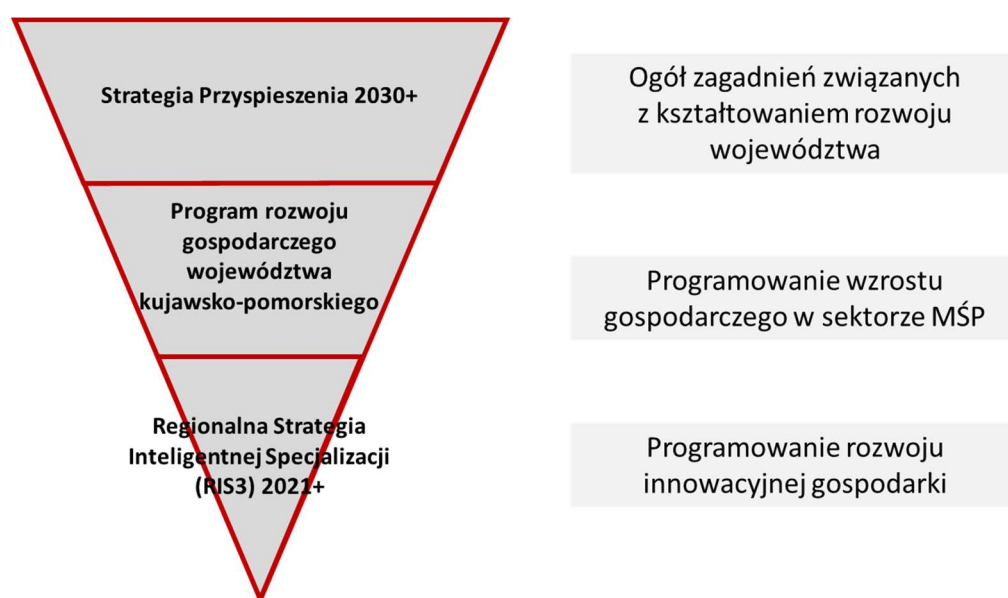
Załącznik nr 3 Ocena wartości wskaźników statystycznych i kontekstowych

1. Wstęp

Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+ (dalej: *RIS3 2021+*) stanowi jeden z dokumentów operacyjnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego, mających na celu formułowanie założeń i określanie warunków dla rozwoju gospodarczego. *RIS3 2021+* jest zaliczana do tzw. regionalnych dokumentów programowych – wskazanych w *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*. Odpowiada za programowanie działań związanych z poprawą poziomu innowacyjności województwa w aspektach gospodarczych (transformacji gospodarczej ukierunkowanej na wsparcie polityki inwestycyjnej odpowiadającej na kluczowe regionalne wyzwania i potrzeby, opartej na wykorzystaniu mocnych stron, potencjałów rozwojowych i przewag konkurencyjnych województwa).

Dodatkowo *RIS3 2021+* jest dokumentem niezbędnym dla wypełnienia tzw. warunku podstawowego *Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji* dla Celu Polityki 1 *Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej*, a jego przyjęcie umożliwiło uruchomienie środków finansowych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027.

Wspomnieć należy, że *RIS3 2021+* jest bezpośrednio powiązana z innym regionalnym dokumentem programowym wskazanym w *Strategii Przyspieszenia 2030+* w obszarze „Gospodarka”, tj. *Programem rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego*. *RIS3 2021+* rozszerza i dopełnia ustalenia *Programu rozwoju gospodarczego*, będąc jego specjalistycznym rozwinięciem, skoncentrowanym na kształtowaniu rozwoju nowoczesnej gospodarki województwa.

Rysunek 1. Idea umiejscowienia *RIS3 2021+* w systemie planowania rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 w następstwie realizacji ustaleń *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

Źródło: *Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*

Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+ została przyjęta 13 lipca 2022 r. przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwałą Nr 27/1066/22.

Za realizację ustaleń *RIS3 2021+* odpowiada Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, który założył, że wszystkie kluczowe dla określania założeń i kierunków rozwoju gospodarczego dokumenty strategiczne i programowe będą wyposażone w tzw. plany wdrożeniowe. Pozwoliło to na oddzielenie warstwy ustaleń definiujących politykę województwa w zakresie rozwoju gospodarczego (poprzez cele, kierunki oraz przedsięwzięcia) od ustaleń wykonawczych, operacyjnych, jakimi jest m.in. wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań.

W związku z powyższym uchwałą Nr 27/1067/22 z dnia 13 lipca 2022 r. Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjął *Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego oraz Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*. Plan ten został następnie zmieniony uchwałą Nr 26/1313/23 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 czerwca 2023 r. oraz uchwałą Nr 11/635/24 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 lipca 2024 r.

2. Zakres monitorowania *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*

Zasady i zakres zadań dotyczących monitorowania *RIS3 2021+* zostały określone w rozdziale „System monitorowania i ewaluacji *RIS3 2021+*”. Wskazany w dokumencie system monitorowania ma za zadanie ocenę realizacji celu głównego *RIS3 2021+*: *Wzmocnienie konkurencyjności województwa kujawsko-pomorskiego*, o czym świadczyć będzie:

- Osiągnięcie do roku 2029 statusu umiarkowanego innowatora zgodnie z rankingiem Regional Innovation Scoreboard;
- Osiągnięcie minimum 9. miejsca wśród 17 krajowych jednostek NUTS2 pod względem poziomu innowacyjności do roku 2029¹.

Zgodnie z zapisami w dokumencie kluczowe znaczenie dla bezpośredniej oceny stanu realizacji ustaleń *RIS3 2021+* ma:

- 1) Ocena wartości wskaźników głównych realizacji *RIS3 2021+*. Monitorowanie „poziomu innowacyjności” na podstawie autorskiego „syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów”. Zadanie realizowane corocznie.
- 2) Ocena wartości wskaźników głównych realizacji *RIS3 2021+*. Monitorowanie ulokowania województwa w rankingu Regional Innovation Scoreboard. Zadanie realizowane corocznie.
- 3) Ocena wartości wskaźników statystycznych na ogólnym poziomie oceny – nawiązujących do zakresu zadań objętych celami operacyjnymi. Zadanie realizowane corocznie.
- 4) Ocena stanu realizacji przedsięwzięć kluczowych dla wzmocnienia potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego delegowanych do realizacji w ramach *RIS3 2021+*.

¹ „Poziom innowacyjności” określany jest na podstawie autorskiego „syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów”.

Zadanie realizowane corocznie na podstawie *Raportu z realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego*.

- 5) Monitorowanie nakładów na działania wspierające i wzmacniające IS. Zadanie realizowane corocznie.
- 6) Identyfikacja barier rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie (tzw. „wąskie gardła”). Zadanie realizowane corocznie.
- 7) Analiza benchmarkowa konkurencyjności i innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego pokazująca jego dynamikę na tle innych regionów UE. Zadanie realizowane co 2 lata.
- 8) Analiza Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji zidentyfikowanych dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Zadanie realizowane co 2 lata. Zadanie obejmuje charakterystykę statystyczną oraz jakościową IS.
- 9) Analiza aktywności i skuteczności aktorów Inteligentnych Specjalizacji pod kątem ubiegania się o wsparcie publiczne na poziomie regionalnym, krajowym i unijnym. Zadanie realizowane co 2 lata.

W myśl zapisów *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* efektem procesu monitorowania jest syntetyczny *Raport monitorujący RIS3 2021+* za dany rok, przygotowywany na podstawie wskazanych powyżej zadań analitycznych (zrealizowanych w danym roku) i przedstawiany Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego do przyjęcia. Zgodnie z *Planem realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego oraz Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*, *Raport monitorujący RIS3 2021+* będzie przedstawiał dodatkowo efekty realizacji projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji”.

3. Dotychczas podjęte działania w ramach monitorowania *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*

W październiku 2022 r., w ramach zamówienia in-house, zlecono Kujawsko-Pomorskiej Agencji Innowacji sp. z o.o.² realizację zadań z zakresu monitorowania poziomu innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego (edycja 2022) w nawiązaniu do ustaleń dokumentu pn. *Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*. Przedmiotowe zlecenie objęło m.in.:

- Określenie metody tworzenia „syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów”;
- Dokonanie klasyfikacji 17 jednostek NUTS2 według „syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów” za rok 2019 oraz za rok 2020, w tym określenie, dla każdego z obydwu analizowanych lat, jaką pozycję w rankingu zajmuje województwo kujawsko-pomorskie;
- Analizę wsparcia udzielonego w ramach realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 na rzecz rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2020 i 2021;

² 2 kwietnia 2024 r. doszło do połączenia spółki Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji sp. z o.o. (jako spółki przejmowanej) z Kujawsko-Pomorskim Funduszem Pożyczkowym sp. z o.o. (jako spółką przejmującą).

- Analizę Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji zidentyfikowanych dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Powyższe materiały pozwoliły na określenie tzw. stanu wyjściowego oraz opracowanie autorskiego wskaźnika, na podstawie którego co roku będzie analizowana pozycja Województwa Kujawsko-Pomorskiego pod kątem poziomu innowacyjności.

W trakcie 2023 r. podjęta została decyzja o podziale zadań związanych z monitorowaniem *RIS3 2021+*. Decyzja ta wynikała z trwających wówczas prac nad projektem pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu”³ (dalej: projekt PPO) współfinansowanego ze środków programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027. Przedmiotowy projekt, który realizowany jest przez Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju sp. z o.o. w partnerstwie z Kujawsko-Pomorskim Centrum Naukowo-Technologicznym im. prof. Jana Czocharskiego sp. z o.o., zakłada realizację zadań związanych z prowadzeniem ciągłej, zaplanowanej współpracy z podmiotami ze środowisk naukowych i gospodarczych, w obszarze rozwoju Inteligentnych Specjalizacji (IS) w oparciu o proces przedsiębiorczego odkrywania. Współpraca ta ma na celu wypracowywanie działań służących wzmocnieniu regionalnych IS, cyklicznej weryfikacji aktualności regionalnych IS, a także weryfikacji aktualności założeń polityki kształtowania Inteligentnych Specjalizacji w województwie kujawsko-pomorskim (określonej przez dokument *RIS3 2021+*).

Dla prowadzenia wskazanej powyżej współpracy z partnerami niezbędny jest komponent analityczny, zapewniający wszystkim uczestnikom procesu dostęp do rzetelnej i aktualnej wiedzy. Dodatkowo to właśnie uczestnicy PPO będą dysponowali danymi i informacjami niezbędnymi do opracowania części z analiz przewidzianych w ramach systemu monitorowania *RIS3 2021+*. W związku z powyższym postanowiono, iż w ramach projektu PPO będą wykonywane następujące opracowania:

- 1) Monitorowanie nakładów na działania wspierające i wzmacniające IS.
- 2) Coroczna identyfikacja barier rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie (tzw. „wąskie gardła”).
- 3) Analiza benchmarkowa konkurencyjności i innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego pokazująca jego dynamikę na tle innych regionów UE.
- 4) Analiza Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji zidentyfikowanych dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego.
- 5) Analiza aktywności i skuteczności aktorów Inteligentnych Specjalizacji pod kątem ubiegania się o wsparcie publiczne na poziomie regionalnym, krajowym i unijnym.

Przedmiotowy *Raport monitorujący RIS3 2021+* jest trzecim dokumentem formalnie podsumowującym stan realizacji *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*. Jednocześnie wskazać należy, że nie wszystkie elementy składające się na system monitorowania *RIS3 2021+* były możliwe do wykonania, co wynika m.in. ze stosunkowo późnego powołania gremiów stanowiących instytucjonalną podstawę PPO, tj.: Rada Rozwoju Gospodarczego (posiedzenie inaugurujące działalność odbyło się 10 września 2025 r.), Panel ekspercki specjalistyczny (powołany we wrześniu

³ Podpisanie umowy na realizację projektu PPO nastąpiło w marcu 2024 r.

2025 r.) oraz Grupy Robocze ds. Inteligentnych Specjalizacji (Grupy zawiązały się pod koniec 2025 r.). Niniejszy *Raport monitorujący RIS3 2021+* obejmuje zatem:

- 1) Ocenę wartości wskaźników głównych realizacji RIS3 2021+. Monitorowanie „poziomu innowacyjności” na podstawie autorskiego „syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów”.
- 2) Ocenę wartości wskaźników głównych realizacji RIS3 2021+. Monitorowanie ulokowania województwa w rankingu Regional Innovation Scoreboard.
- 3) Ocenę wartości wskaźników statystycznych na ogólnym poziomie oceny – nawiązujących do zakresu zadań objętych celami operacyjnymi.
- 4) Ocenę stanu realizacji przedsięwzięć kluczowych dla wzmacniania potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego delegowanych do realizacji w ramach *RIS3 2021+*.
- 5) Opracowania wykonane w ramach realizacji projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu”, tj.:
 - Monitorowanie nakładów na działania wspierające i wzmacniające IS;
 - Identyfikacja barier rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie (tzw. „wąskie gardła”);
 - Analiza benchmarkowa konkurencyjności i innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego pokazująca jego dynamikę na tle innych regionów UE.

4. Syntetyczny wskaźnik poziomu innowacyjności regionów w roku 2022

Syntetyczny wskaźnik poziomu innowacyjności regionów obliczany jest dla 17 krajowych jednostek NUTS2 w oparciu o 12 wskaźników statystycznych, zaklasyfikowanych do 3 obszarów tematycznych (obszar przedsiębiorczość, obszar naukowo-badawczy i obszar społeczeństwo). Zarówno poszczególnym obszarom tematycznym, jak i wskaźnikom autorzy metody jego obliczania nadali odpowiednie wagi⁴.

W analizie (stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszego *Raportu*) dokonano obliczenia wartości syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów dla roku 2023. Należy jednak zaznaczyć, że ze względu na dokonaną przez GUS **zmianę częstotliwości publikacji części wykorzystywanych danych**, nie jest możliwe porównanie w tym roku wartości syntetycznego wskaźnika w stosunku do lat wcześniejszych i dokonanie obiektywnej oceny ogólnego poziomu innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego, jak również jego zmiany na tle pozostałych polskich jednostek NUTS2. Wynika to z faktu, że dane używane do obliczenia wskaźnika w obszarze „przedsiębiorczość” są obecnie publikowane przez GUS co 2 lata, tak więc najnowsze dostępne informacje odnoszą się (podobnie jak w analizie zeszłorocznej) do roku 2022. Zmiana ta jest o tyle istotna dla prowadzonego monitoringu, że znormalizowana wartość uzyskana w wyniku obliczenia cząstkowego wskaźnika w obszarze „przedsiębiorczość” odpowiada za połowę znormalizowanej wartości obliczanego wskaźnika syntetycznego („waga” tego obszaru wynosi 50%), co oznacza, że obliczony dla 2023 r. wskaźnik syntetyczny w rzeczywistości w dużym stopniu przedstawia sytuację za rok poprzedni. Dlatego też

⁴ Sposób obliczania syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów przedstawiony został w opracowaniu Kujawsko-Pomorskiej Agencji Innowacji sp. z o.o. pn. *Określenie metody tworzenia „syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów*.

ocena zmian całościowej wartości wskaźnika syntetycznego możliwa będzie od tej pory jedynie w okresach dwuletnich (wskaźnik obliczony za rok 2024, będzie mógł być porównany do roku 2022).

Poziom innowacyjności w **obszarze związanym z przedsiębiorczością** mierzony jest za pomocą 3 wskaźników odnoszących się do nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach, udziału przedsiębiorstw innowacyjnych i przychodu uzyskiwanego ze sprzedaży produktów innowacyjnych. Wskaźniki opisujące zmianę poziomu innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego w obszarze przedsiębiorczość wskazują na wyższy niż przeciętnie wzrost w zakresie rozwoju przedsiębiorstw innowacyjnych. Jednak ciągle jeszcze nie jest widoczny efekt rozwoju innowacyjności, gdyż zarówno udział przychodów z działalności innowacyjnej, jak i udział województwa w krajowych nakładach na działalność innowacyjną maleje.

Poziom innowacyjności w **obszarze związanym z działalnością naukową i badawczą** mierzony jest za pomocą wskaźników charakteryzujących przede wszystkim zasoby pracowników i potencjalnych pracowników sektora badawczo-rozwojowego (5 wskaźników) oraz 1 wskaźnika określającego wynik prac w sektorze B+R, odnoszącego się do liczby udzielonych patentów na wynalazki krajowe przez Urząd Patentowy RP. Wskaźniki opisujące obecne i potencjalne zasoby kadrowe dla działalności B+R nie wskazują na poprawę sytuacji w tym zakresie w przyszłości (uwzględniając wyłącznie zasoby własne – studentów uczelni z terenu województwa kujawsko-pomorskiego), co może powodować w przyszłości ograniczenia w dostępie do pracowników w branży badawczo-rozwojowej, a miernik przedstawiający wynik prac badawczo-rozwojowych w postaci liczby udzielonych patentów na wynalazki krajowe przez Urząd Patentowy RP w przeliczeniu na 1 mld produktu krajowego brutto lokuje region bardzo nisko wśród jednostek NUTS2.

Obszar społeczeństwo monitorowany jest za pomocą 3 wskaźników cząstkowych, odnoszących się do poziomu cyfryzacji mieszkańców, a więc odsetka gospodarstw domowych posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu w domu i udziału osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną, jak również wskaźnika mierzącego udział uczniów szkół średnich zawodowych wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Wskaźniki opisujące zmiany poziomu innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego w obszarze społeczeństwo wskazują na wysokie ułożenie regionu wśród pozostałych jednostek NUTS2 w kraju i systematycznie następujący rozwój (lub znacznie mniejszy, niż w większości jednostek, spadek) w zakresie cech monitorujących niniejszy obszar, co wskazuje na stosunkowo wysoki poziom przygotowania mieszkańców do wykorzystywania i wdrażania w codziennym życiu rozwiązań innowacyjnych.

Konieczne jest podkreślenie, iż jako że GUS nie opublikował danych umożliwiających obliczenie cząstkowego wskaźnika innowacyjności w 2023 r. w obszarze przedsiębiorczość⁵, do obliczeń całkowitego wskaźnika syntetycznego wykorzystano dane za rok wcześniejszy (za rok 2022). **Nie w pełni oddaje to sytuację w zakresie całościowej oceny poziomu innowacyjności i zachodzących zmian**, ale pozwala monitorować relacje regionów względem siebie z wykorzystaniem najnowszych dostępnych danych, jak i monitorować postępy w osiąganiu założonego w *RIS3 2021+* celu. Dla pozostałych dwóch obszarów tematycznych obliczono wskaźniki cząstkowe wykorzystując dane za rok 2023.

⁵ Dane te publikowane będą co 2 lata, począwszy od roku 2022.

W związku z powyższym, z analizy danych wynika, że w latach 2019-2023 w województwie kujawsko-pomorskim nie zanotowano większych zmian w zakresie poziomu rozwoju innowacyjności. Syntetyczny wskaźnik cząstkowy wyliczony dla obszaru naukowo-badawczego nieznacznie zwiększył swą wartość w 2023 r. w stosunku do roku poprzedniego, natomiast wartość cząstkowego wskaźnika syntetycznego w obszarze społeczeństwo nie zmieniła się.

W roku 2022 region kujawsko-pomorski zajmował 12 lokatę w obszarze przedsiębiorczość wśród 17 jednostek NUTS2 (dla roku 2023 brak danych, analizę zmian będzie można przeprowadzić dopiero za rok, tj. dla roku 2024).

W 2023 r. w obszarze naukowo-badawczym nastąpił powrót na uzyskiwaną w poprzednich latach 11 lokatę (po zajęciu w 2022 r. jednorazowo 10 miejsca).

W obszarze społeczeństwo, pomimo uzyskania takiej samej wartości wskaźnika, odnotowano spadek pozycji regionu. Ze względu na małe zróżnicowanie w zakresie wartości wskaźnika syntetycznego w tym obszarze dla jednostek NUTS2 w Polsce, te same wartości osiągane są przez kilka jednostek. Dlatego też w 2019 r. region klasyfikował się wśród jednostek lokowanych ex aequo na pozycjach 5-10, w 2020 r. na pozycjach 5-9, w roku 2021 na pozycjach 3-6, w 2022 r. na pozycjach 2-5, a w 2023 r. ponownie na pozycjach 3-6.

Wartość syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów dla województwa kujawsko-pomorskiego była stała w latach 2019-2021 (wynosiła 0,77), następnie wzrosła w roku 2022 (0,79). Natomiast w roku 2023 nieznacznie spadła i wyniosła 0,78. Mimo to poprawiła się o jedno miejsce pozycja województwa kujawsko-pomorskiego (w wyniku pogorszenia się sytuacji oraz zmiany wartości i lokaty województwa podlaskiego na tożsame z kujawsko-pomorskim), które zajęło pozycję 12-13 wśród 17 polskich jednostek NUTS2.

Tab. 1 Syntetyczny wskaźnik poziomu innowacyjności regionów

Jednostka terytorialna	2019	2020	2021	2022	2023
Dolnośląskie	1,23	1,12	1,20	1,18	1,17
Kujawsko-pomorskie	0,77	0,77	0,77	0,79	0,78
Lubelskie	0,83	0,88	0,91	0,84	0,88
Lubuskie	0,75	0,76	0,83	0,82	0,82
Łódzkie	1,09	1,01	0,94	0,91	0,93
Małopolskie	1,51	1,55	1,53	1,47	1,45
Opolskie	0,79	0,82	0,75	0,87	0,89
Podkarpackie	0,98	0,98	0,98	1,07	1,08
Podlaskie	0,74	0,70	0,74	0,81	0,78
Pomorskie	1,05	1,06	1,13	1,18	1,18
Śląskie	1,26	1,23	1,19	1,22	1,24
Świętokrzyskie	0,60	0,64	0,62	0,63	0,59
Warmińsko-mazurskie	0,61	0,65	0,65	0,60	0,59
Wielkopolskie	1,11	1,08	1,06	1,08	1,08
Zachodniopomorskie	0,73	0,69	0,62	0,72	0,71
Region warszawski stoleczny	2,10	2,23	2,25	2,33	2,32
Region mazowiecki regionalny	0,86	0,83	0,83	0,49	0,50
Średnia arytmetyczna	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Pozycja województwa kujawsko-pomorskiego	12	12	12	13	12-13
Źródło: Opracowanie własne K-PBPiR O/Bydgoszcz na podstawie danych GUS					

Wykonana analiza wskazuje, że w roku 2023 nie osiągnięto zakładanego w *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* celu, jakim jest osiągnięcie przez województwo kujawsko-pomorskie co najmniej 9 pozycji wśród 17 krajowych jednostek NUTS2, a w stosunku do poprzedniego roku nieznacznie poprawiono pozycję (*ex aequo* 12 miejsce wraz z województwem podlaskim).

5. Ulokowanie województwa w rankingu *Regional Innovation Scoreboard*

Jako jeden ze wskaźników realizacji celów *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* wskazana została pozycja, jaką województwo kujawsko-pomorskie zajmuje w rankingu *Regional Innovation Scoreboard* (Ranking Innowacyjności Regionów). *RIS3 2021+* zakłada, że do 2029 r. Kujawsko-Pomorskie powinno osiągnąć status umiarkowanego innowatora.

Regional Innovation Scoreboard jest częścią projektu *European Innovation Scoreboard*, mającego na celu ocenę krajowych systemów innowacyjności, realizowanego dla Komisji Europejskiej. *Regional Innovation Scoreboard* przedstawia ocenę porównawczą badań i innowacyjności na poziomie regionalnym. Raporty z tego badania publikowane są od 2009 r. w odstępie około dwuletnim (kolejne ukazywały się w: 2012 r., 2014 r., 2016 r., 2017 r., 2019 r., 2021 r. i 2023 r.). Najnowszy ranking *Regional Innovation Scoreboard*, na podstawie którego sporządzono opracowanie stanowiące załącznik nr 2 do niniejszego *Raportu monitorującego RIS3 2021+*, powstał w 2025 r.

W celu stworzenia rankingu *Regional Innovation Scoreboard* obliczany jest Regional Innovation Index (Regionalny Wskaźnik Innowacyjności) dla poszczególnych jednostek NUTS2⁶. W 2025 r. na wskaźnik ten składają się 23 wskaźniki cząstkowe, dla których dostępne są dane na poziomie regionalnym. Wskaźniki te obejmują 4 grupy, tj.: warunki ramowe (kadry, atrakcyjny system badawczy, digitalizacja), inwestycje (finanse, inwestycje przedsiębiorstw, wykorzystanie technologii informacyjnych), działania innowacyjne (innowatorzy, współpraca, własność intelektualna) oraz oddziaływania (w zakresie zatrudnienia, sprzedaży, zrównoważonego środowiska).

W *Regional Innovation Scoreboard* regiony zostały zaklasyfikowane do 4 kategorii w zależności od osiągniętego przez nie poziomu *Regional Innovation Index* względem średniej obliczonej dla Unii Europejskiej, tj.:

- *Innovation Leaders* (liderzy innowacji) – ponad 125% średniej dla UE,
- *Strong Innovators* (silni innowatorzy) – między 100% a 125% średniej dla UE,
- *Moderate Innovators* (umiarkowani innowatorzy) – między 70% a 100% średniej dla UE,
- *Emerging Innovators* (wschodzący innowatorzy) – poniżej 70% średniej dla UE.

Dodatkowo dla lepszego uchwycenia różnicowań dokonano także bardziej szczegółowego podziału wewnątrz powyższych grup – w każdej na 3 podgrupy: najlepsi „+”, średni, najgorsi „-”.

Należy zauważyć, że *Regional Innovation Scoreboard* opublikowany w 2025 r. i *Regional Innovation Scoreboard* opublikowany w 2023 r. korzystają z różnych ram wskaźnikowych. Dlatego zmiany

⁶ Łącznie 239 regionów z 22 krajów członkowskich Unii Europejskiej (Cypru, Estonii, Łotwy, Luksemburga i Malty, dla których poziom NUTS 1 jest tożsamy z poziomem NUTS 2) oraz Norwegia, Serbia, Szwajcaria i Wielka Brytania.

w przynależności do kategorii mogą wynikać nie tylko ze zmian w wynikach regionalnych, ale również z różnic w użytych wskaźnikach.

Województwo kujawsko-pomorskie w 2025 r. zakwalifikowane zostało, podobnie jak w 2023 r., do podgrupy *Emerging Innovators +*, cały czas jednak pozostając w grupie regionów cechujących się niskim poziomem rozwoju innowacyjności. Kujawsko-pomorskie w 2025 r. poprawiło lokatę wśród wszystkich badanych regionów europejskich (miejsce 207. względem 213 w 2023 r. na 241 regionów.) i utrzymało swoją pozycję z poprzednich edycji rankingu (2021 r. i 2023 r.) względem regionów polskich (miejsce 11. na 17 regionów). Jednocześnie cały czas utrzymuje się dystans między województwem kujawsko-pomorskim a regionami najlepszymi (warszawskim stołecznym, małopolskim, pomorskim i dolnośląskim), które obecnie klasyfikowane są jako *Moderate Innovators*, grupy do której zakwalifikowania aspiruje województwo kujawsko-pomorskie do roku 2029. Porównując województwo kujawsko-pomorskie z regionami sąsiadującymi można zauważyć, że według rankingu z 2025 r. poziom rozwoju innowacyjności 4 z nich jest zbliżony – województwa wielkopolskie, warmińsko-mazurskie, łódzkie i kujawsko-pomorskie zostały zakwalifikowane do tej samej podgrupy *Emerging Innovators +*.

Analizując poszczególne wskaźniki cząstkowe wykorzystane do obliczenia *Regional Innovation Index* dla województwa kujawsko-pomorskiego zauważyć należy, że większość z nich kształtowała się poniżej średniej dla UE (19 na 23 wskaźniki). W przypadku 9 wskaźników – nawet poniżej 50% średniej UE (*Sales of new-to-market and new-to-firm innovations, PCT patent applications, Labour productivity, SMEs introducing product innovations, International scientific co-publications, Scientific publications among the top 10% most cited, Innovation expenditures per person employed, SMEs introducing business process innovations, R&D expenditure in the public sector*). Poziom czterech wskaźników został oceniony jako silny (*Cloud computing in enterprises*) lub wysoki (*Broadband penetration, Non-R&D innovation expenditures, Design applications*) i są to jedyne wskaźniki kształtujące się w województwie kujawsko-pomorskim na poziomie wyższym niż średnia dla UE. Warto zwrócić uwagę na wysokie pozycje województwa kujawsko-pomorskiego wśród regionów europejskich w zakresie 2 wskaźników, tj.: *Design applications* i *Non-R&D innovation expenditures* (odpowiednio 38. i 67. pozycja wśród 241 analizowanych regionów europejskich, jednocześnie 6. i 2. pozycja w kraju).

Tab. 2 Klasyfikacja polskich regionów według rankingu *Regional Innovation Scoreboard 2025* oraz uzyskanych wartości wskaźników *Regional Innovation Index* w stosunku do średnich dla UE

NUTS	Region	Wartość w 2023 r. w stosunku do średniej wartości UE w 2023 r.	Wartość w 2025 r. w stosunku do średniej wartości UE w 2025 r.	Klasyfikacja regionu w 2025 r. *	Pozycja wśród regionów w Polsce*	Pozycja wśród regionów UE*
PL21	Małopolskie	80,2	75,2	Moderate innovator -	2	167
PL22	Śląskie	57,7	63,2	Emerging innovator +	6	194
PL41	Wielkopolskie	56,3	61,9	Emerging innovator +	7	197
PL42	Zachodniopomorskie	50,7	58,9	Emerging innovator +	12	208
PL43	Lubuskie	46,1	50,1	Emerging innovator	15	229
PL51	Dolnośląskie	69,4	71,1	Moderate innovator -	4	183
PL52	Opolskie	47,3	59,4	Emerging innovator +	10	205
PL61	Kujawsko-Pomorskie	55,6	59,0	Emerging innovator +	11	207
PL62	Warmińsko-Mazurskie	54,2	60,2	Emerging innovator +	9	202
PL63	Pomorskie	66,8	72,5	Moderate innovator -	3	176
PL71	Łódzkie	58,9	58,1	Emerging innovator +	14	212

PL72	Świętokrzyskie	45,2	48,4	Emerging innovator +	16	231
PL81	Lubelskie	58,9	61,1	Emerging innovator +	8	200
PL82	Podkarpackie	56,7	65,5	Emerging innovator +	5	193
PL84	Podlaskie	58,3	58,9	Emerging innovator +	13	209
PL91	Warszawski stołeczny	95,1	90,2	Moderate innovator +	1	135
PL92	Mazowiecki regionalny	37,3	45,1	Emerging innovator	17	232

Źródło: Opracowanie własne K-PBPiR O/Bydgoszcz na podstawie danych: https://ec.europa.eu/assets/rtd/ris/2025/ec_rtd_ris-regional-profile-pl.pdf, dostęp z dnia 10.09.2025 r.

* na zielono zaznaczono pozycje wyższe względem rankingu *Regional Innovation Scoreboard 2023*, zaś na czerwono niższe względem 2023 r.

Do mocnych stron województwa kujawsko-pomorskiego względem UE należą takie zagadnienia, jak: chmury obliczeniowe/przetwarzanie w chmurze w przedsiębiorstwach (*Cloud computing in enterprises*), nakłady na innowacje inne niż badania i rozwój (*Non-R&D innovation expenditures*), aplikacje projektowe (*Design applications*) i dostęp do Internetu szerokopasmowego (*Broadband penetration*). Natomiast na tle Polski, to przede wszystkim: nakłady na innowacje inne niż badania i rozwój (*Non-R&D innovation expenditures*), emisja pyłów drobnocząsteczkowych (*Air emissions by fine particulates*), uczenie się przez całe życie (*Lifelong learning*) oraz eksport produktów średniej i wysokiej technologii (*Exports of medium and high technology products*).

6. Ocena wartości wskaźników statystycznych i kontekstowych

Opracowanie, stanowiące załącznik nr 3 do niniejszego *Raportu monitorującego RIS3 2021+*, dotyczy oceny wartości i tendencji zmian w zakresie wskaźników statystycznych i wskaźników kontekstowych za lata 2018-2024. Wskaźniki statystyczne istotne dla monitorowania *RIS3 2021+* zaczerpnięte zostały z tabeli listy markerów rozwojowych oraz wskaźników tła służących do monitorowania realizacji ustaleń *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*. Wskaźniki kontekstowe, które przedstawiono w dokumencie *RIS3 2021+*, podlegają monitorowaniu w celu ukazania charakterystyki wielowarstwowego zaplecza społeczno-gospodarczego innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego. Podkreślić należy, że wskaźniki kontekstowe w zestawieniu ze wskaźnikami statystycznymi pozwalają ocenić skalę wpływu interwencji zaplanowanej w ramach dokumentu *RIS3 2021+* na poziom innowacyjności województwa.

Ocena wybranych wskaźników statystycznych:

Wartości wskaźników obrazujących stosunek wyników z egzaminu ósmoklasisty (z języka angielskiego oraz matematyki) oraz egzaminu maturalnego (z języka angielskiego oraz matematyki) w województwie kujawsko-pomorskim do średniej wartości dla kraju, od wielu lat pokazują, że wyniki tych egzaminów w regionie są niższe niż przeciętnie w kraju i świadczą m.in. o słabszym przygotowaniu uczniów z województwa kujawsko-pomorskiego na tle Polski, zarówno w zakresie kształcenia na poziomie szkoły podstawowej, jak i na poziomie szkoły średniej. Obserwuje się nieduże wahania wyników (o 1-5 pkt. proc.) w ujęciu rok do roku w zakresie wszystkich analizowanych egzaminów, które nie wpływają zasadniczo i trwale na występujące tendencje zmian. Uwagę zwracają natomiast każdorazowo nieco wyższe na tle kraju wyniki uzyskiwane przez uczniów szkół klas maturalnych, aniżeli uczniów kończących szkołę podstawową (zarówno z matematyki, jak i języka angielskiego). W 2024 r. wyniki egzaminu ósmoklasisty z analizowanych przedmiotów ukształtowały się na jeszcze niższym

poziomie względem średniej wartości krajowej niż te obserwowane w okresie 2019-2023, natomiast wyniki egzaminu maturalnego utrzymały swój poziom sprzed roku.

Wskaźniki obrazujące rozwój województwa w zakresie szkolnictwa wyższego są niezwykle ważne, gdyż odgrywa ono znaczącą rolę w rozwoju innowacyjności regionu i kształtowaniu jego gospodarki, przede wszystkim poprzez przygotowanie wykwalifikowanych kadr. Stąd też bardzo ważna jest dostępność absolwentów dziedzin istotnych dla rozwoju innowacyjności gospodarki regionu. W województwie kujawsko-pomorskim, w ostatnich latach notuje się zróżnicowane wartości poszczególnych wskaźników w tej grupie. Wskaźnik liczby studentów na 10 tys. mieszkańców utrzymuje się regularnie na zdecydowanie niższym poziomie w stosunku do średniej krajowej (zaledwie 83-86%). Mimo iż w latach 2022-2023 widoczny był wzrost wartości wskaźnika w stosunku do lat wcześniejszych, to w roku 2024 nastąpił spadek do stanu porównywalnego z rokiem bazowym 2020. Obserwowany jest także spadek dwóch pozostałych wskaźników z zakresu szkolnictwa wyższego, tj. odsetka studentów na kierunkach technicznych i przyrodniczych oraz odsetka absolwentów kierunków inżynierijno-technicznych w ogólnej liczbie absolwentów szkół wyższych. Wartość pierwszego z nich charakteryzuje się nieustannym spadkiem (z 19% w roku 2018 do 14% w roku 2023 i 2024), natomiast wartość drugiego wskaźnika charakteryzuje się corocznymi wahaniami w przedziale od 3,7% do 4,6%, przy czym w roku 2024 osiągnął on najniższą wartość w ujęciu całego analizowanego okresu (3,7%).

W odniesieniu do wskaźników związanych z działalnością innowacyjną⁷ i badawczo-rozwojową, należy zauważyć, że udział w wartości krajowej nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach oraz nakładów na działalność badawczo-rozwojową kształtuje się na bardzo niskim poziomie, a wartości ww. wskaźników w ostatnich latach obniżyły się w stosunku do roku bazowego. Bardzo dużą roczną zmiennością charakteryzuje się udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w odniesieniu do średniej wartości krajowej (w latach 2018-2024 wynosił między 70% a 96%), naprzemiennie rosnąc i spadając. Pomimo iż w przypadku tego wskaźnika nie można określić stałej tendencji zmian, to jednak w ostatnich dwóch latach sprawozdawczych (2022 r. i 2024 r.) utrzymywał się wyraźnie powyżej wartości bazowej z roku 2020. Z kolei wskaźnik dotyczący udziału pracujących w B+R na tle kraju cechuje się mniejszą zmiennością. W latach 2021-2023 wyraźnie wzrosła jego wartość w stosunku do analizowanych lat wcześniejszych (oscylując blisko średniej krajowej).

Wskaźniki związane z cyfryzacją, a więc dziedziną bardzo silnie wpływającą na poziom rozwoju innowacyjności pokazują, że w latach 2018-2024 odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu wzrósł o prawie 14 pkt. proc. (z 77,9% do 91,8%), co oznacza, że dostępność do sieci internetowej jest obecnie usługą powszechną. Z kolei wskaźnik odsetka przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe wzrastał do roku 2020 (osiągając wartość 18,0%), po czym jego wartość stopniowo spadała (przez 16,9% w roku 2021 do 14,5% w roku 2022), aby odnotować ponowny wzrost w roku 2023 i 2024 (odpowiednio 15,6% i 15,5%).

Ocena wybranych wskaźników kontekstowych:

W 2024 r. udział województwa kujawsko-pomorskiego w krajowych nakładach na działalność innowacyjną utrzymał się na poziomie sprzed dwóch lat, pomimo iż od 2020 do 2022 r. notowano coroczne spadki tego wskaźnika. W tym samym czasie zaangażowanie podmiotów z obszaru

⁷ Zwraca się uwagę na brak dostępności danych z zakresu działalności innowacyjnej za 2023 r. Badanie innowacyjności zmieniło częstotliwość na dwuletnią, a co za tym idzie publikowane będą tylko dane za lata parzyste.

województwa w działalność innowacyjną w sektorze przemysłu spadło o 1,6 pkt. proc. względem roku 2022 (po wcześniejszych wzrostach w latach 2020-2022), co obrazuje wskaźnik udziału przedsiębiorstw z tego sektora, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną. W przypadku sektora usług obserwuje się odwrotną sytuację względem sektora przemysłowego, gdyż udział przedsiębiorstw usługowych, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną wyraźnie wzrósł w roku 2024, po okresie spadków w latach 2020-2022. Opisane wyżej trendy mają wpływ na kształtowanie się bardziej ogólnego wskaźnika odnoszącego się do wielkości nakładów ponoszonych na działalność innowacyjną w relacji do PKB, który od roku 2020 notuje spadek. Wynika to z niedostatecznej wielkości nakładów na innowacje, które są ponoszone przez przedsiębiorstwa w stosunku do szybko rosnącego PKB.

Biorąc pod uwagę poziom współpracy podmiotów w ramach działalności innowacyjnej można zaobserwować, że jest on bardzo zróżnicowany w poszczególnych latach. Udział przedsiębiorstw przemysłowych (o liczbie pracujących 10-249), które współpracują w ramach inicjatywy klastrowej lub w innej formie w liczbie przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie kształtuje się na poziomie 11,5% – 13,6% (z jednostkowym wzrostem wartości w roku 2019 do 18,0%). Można zatem stwierdzić, że stosunkowo mały udział średnich i dużych przedsiębiorstw przemysłowych angażuje się w sformalizowaną współpracę z innymi podmiotami. Natomiast udział przedsiębiorstw z sektora usług współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej w odniesieniu do ogółu przedsiębiorstw wahał się w poszczególnych latach w przedziale 0,7% – 9,1%, przy czym można już tutaj zauważyć poprawę wskaźnika względem lat sprzed 2020 r. W roku 2024 współpracę realizowało prawie 9% przedsiębiorstw usługowych. O dużej corocznej zmienności poziomu współpracy świadczy również wskaźnik odnoszący się do udziału przedsiębiorstw, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w ogóle przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie, cechujący się w okresie 2017-2022 wartościami rzędu 20,8% – 26,9%, jednak bez wyraźnego trendu.

Nieodłącznym elementem obszaru innowacji jest działalność badawczo-rozwojowa (B+R), która łączy wiedzę naukową z jej komercyjnym wykorzystaniem. Obejmuje ona badania naukowe lub prace rozwojowe, podejmowane w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz wykorzystania zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań. Pomimo wzrostu nakładów wewnętrznych na B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca, od 2021 r. województwo kujawsko-pomorskie notuje spadek wpływu sektora B+R na poziom rozwoju gospodarczego, co obrazują wskaźniki: nakłady na B+R w relacji do PKB oraz nakłady na B+R sektora przedsiębiorstw w relacji do PKB. Ponadto obserwuje się niekorzystny trend przejawiający się powolnym spadkiem liczby jednostek prowadzących działalność B+R w przeliczeniu na 100 tys. ludności. Warto jednak zauważyć, że zmniejszająca się liczba jednostek prowadzących działalność B+R, nie wpływa bezpośrednio na liczbę osób pracujących w B+R w przeliczeniu na 1000 osób aktywnych zawodowo, która wykazuje niewielkie, lecz ciągłe wzrosty oraz na liczbę badaczy na 1000 osób aktywnych zawodowo, która od 2021 r. utrzymuje się na stałym poziomie. Istotny wkład w prace nad badaniami wnoszą laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji. W województwie kujawsko-pomorskim funkcjonują tego typu podmioty zaklasyfikowane do grupy badawczej, medycznej i wzorcującej. W 2024 r. akredytację PCA posiadało 68 takich podmiotów.

Czynnikiem sprzyjającym rozwojowi innowacyjności jest niewątpliwie dostęp przedsiębiorstw do szerokopasmowego Internetu. W analizowanym okresie dostęp do tej usługi wśród firm z regionu (pomimo minimalnego spadku w 2024 r.) systematycznie się poprawiał i według stanu na rok 2024 wynosił 98,6% – co oznacza, że jest to usługa obecnie powszechna.

Podkreślić również należy, że czynnikiem warunkującym rozwój innowacyjności jest dostęp do dobrej edukacji i wykształconych zasobów kadrowych. Według danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku, w województwie kujawsko-pomorskim egzamin maturalny z matematyki (czyli przedmiotu o dużym znaczeniu w obszarze innowacji) w latach 2017-2022 zdawało 76-84% absolwentów, natomiast po wprowadzeniu w 2023 r. nowej formuły egzaminu, wartości te są nieco wyższe: 94% w 2023 r. i 87% w 2024 r. Województwo kujawsko-pomorskie mierzy się ze stopniowym spadkiem odsetka uczniów szkół średnich zawodowych (z 44,6% w 2022 r. do 43,0% w 2024 r.) oraz ciągłym spadkiem odsetka studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych (z 19,9% w 2017 r. do 14,0% w 2024 r.), czyli grup studentów istotnych dla rozwoju innowacyjności. W analizowanym okresie systematycznie wzrasta natomiast liczba uczestników szkół doktorskich na 10 tys. ludności (z 0,6 w 2019 r. do 3,1% w 2024 r.), którzy stanowią ważne zaplecze dla rozwoju sektora B+R oraz innowacyjności w regionie.

7. Stan realizacji przedsięwzięć kluczowych dla wzmacniania potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego delegowanych do realizacji w ramach RIS3 2021+

Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+ przewiduje realizację 15 przedsięwzięć kluczowych dla wzmacniania potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego. 14 z tych przedsięwzięć⁸ jest tożsama z przedsięwzięciami przewidzianymi do realizacji w ramach *Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego*. W związku z powyższym przedstawione poniżej informacje na temat stanu realizacji wskazanych w *RIS3 2021+* przedsięwzięć kluczowych dla wzmacniania potencjału innowacyjnego regionu zaczerpnięte zostały z materiału przekazanego przez Departament Rozwoju Gospodarczego, który pozyskał go na potrzeby monitoringu realizacji *Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego* w roku 2025⁹.

W *Raportach z realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego* przyjęto, iż z uwagi na fakt, że część przedsięwzięć zawartych w tym dokumencie (a tym samym w dokumencie *RIS3 2021+*) wywodzi się z projektów kluczowych *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*, zasadne jest zastosowanie metody oceny realizacji przedsięwzięć przyjętej w *Strategii Przyspieszenia 2030+*. Oznacza to, że dla każdego z przedsięwzięć *Programu* (oraz *RIS3 2021+*) wskazany został jeden z 5 etapów zaawansowania realizacji danego zadania, tj.:

- etap „zero” – prace nie zostały rozpoczęte,
- etap I – prace w fazie przygotowawczej,
- etap II – prace realizacyjne w fazie początkowej,
- etap III – prace realizacyjne w fazie zaawansowanej,
- etap IV – prace zostały zakończone, przedsięwzięcie zostało zrealizowane.

⁸ Bez przedsięwzięcia R-P15 Utworzenie Polsko-Ukraińskiej Platformy na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji.

⁹ W czasie przygotowywania niniejszego *Raportu monitorujący RIS3 2021+* nie był dostępny *Raport z realizacji Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego za rok 2025*. Jest to istotna różnica w stosunku do poprzednich edycji *Raportu monitorujący RIS3 2021+*, kiedy informacje na temat realizacji przedsięwzięć pochodziły bezpośrednio z *Raportu z realizacji Programu rozwoju gospodarczego*, a nie z materiału zebranego na jego potrzeby.

Tab. 3 Etapy zaawansowania prac nad przedsięwzięciami kluczowymi dla wzmacniania potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego delegowanymi do realizacji w ramach RIS3 2021+

Etap zaawansowania prac nad przedsięwzięciem	Liczba przedsięwzięć na danym etapie realizacji według stanu na koniec 2023 r.	Liczba przedsięwzięć na danym etapie realizacji według stanu na koniec 2024 r.	Liczba przedsięwzięć na danym etapie realizacji według stanu na koniec 2025 r.
etap „zero”	5	3	3
etap I	8	7	7
etap II	2	5	3
etap III	0	0	2
etap IV	0	0	0

Na koniec 2025 r. w stosunku do 5 przedsięwzięć prowadzone były prace realizacyjne (3 przedsięwzięcia znajdowały się w fazie początkowej, 2 w fazie zaawansowanej). 7 przedsięwzięć znajdowało się na etapie prac przygotowawczych, natomiast realizacja 3 przedsięwzięć się jeszcze nie rozpoczęła. Warto zauważyć, że w odniesieniu do części przedsięwzięć nastąpiła zmiana uwarunkowań umożliwiających ich realizację w założonym zakresie.

Tab. 4 Stan realizacji przedsięwzięć kluczowych dla wzmacniania potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego delegowanych do realizacji w ramach RIS3 2021+

I.1.5./R-P01 Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego	
Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne sp. z o.o.
Stan prac nad przedsięwzięciem	etap II – prace realizacyjne w fazie początkowej
Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym	Projekt kluczowy realizowany będzie w ramach kilku etapów. W 2025 r. podpisana została umowa o dofinansowanie dla I etapu projektu kluczowego „Regionalna Sieć Laboratoriów INNO-NET” mającego na celu sieciowanie i promowanie działalności B+R+I w regionie, powołanie brokerów usług badawczych, wsparcie transferu wiedzy i komercjalizacji technologii oraz animowanie międzyregionalnej i ponadregionalnej współpracy w tym zakresie. W ramach projektu Spółka: powołała brokerów odpowiedzialnych za tworzenie powiązań na linii sektor B+R – klienci, dzięki czemu nawiązała współpracę z przedsiębiorstwami z regionu, które wspierała w przygotowaniu projektów badawczo-rozwojowych, mających na celu unowocześnienie produktów i usług oraz wdrożenie nowych, innowacyjnych produktów (z czego trzy zostały zgłoszone do Urzędu Patentowego); utworzyła Akademię Czochralskiego (mającą na celu wzmacnianie kompetencji środowiska naukowego z regionu); zorganizowała dwie konferencje promujące potencjał B+R w regionie (w zakresie zdrowia oraz bezpieczeństwa i przemysłu obronnego), a także dołączyła do stowarzyszenia Poland in Silicon Valley Center for Science, Innovation, and Entrepreneurship (PolSV), stanowiącym pomost wiedzy, doświadczeń i zasobów między polskimi instytucjami a amerykańską Doliną Krzemową. W ramach umowy z PolSV w czerwcu 2025 r. przedstawiciele Spółki uczestniczyli i promowali potencjał naukowy z regionu podczas Sympozjum Naukowo-Technologicznego w San Francisco, organizowanego przez Polsko-Amerykańską Radę Handlową Doliny Krzemowej. Wydarzenie, odbywające się pod hasłem „Szanse w osobliwości”, zgromadziło liderów ze świata nauki, edukacji, biznesu i administracji publicznej, aby zbadać, jak innowacje mogą pozostać zorientowane na człowieka. Jednocześnie, w 2025 r. przygotowany i złożony został wniosek o

	dofinansowanie na realizację drugiego etapu projektu mającego na celu utworzenie przestrzeni naukowo-badawczej (laboratoriów i warsztatów) w budynkach przy ul. Krasińskiego 4-4a w Toruniu służącej prowadzeniu prac rozwojowych, weryfikacji innowacyjnych pomysłów oraz prototypowaniu. W ramach prac przygotowawczych do projektu opracowano dokumentację niezbędną do złożenia wniosku oraz do rozpoczęcia inwestycji, m.in. program funkcjonalno-użytkowy, agendę badawczą, studium wykonalności. Dla planowanej inwestycji uzyskano decyzję o warunkach zabudowy, a także rozpoczęto procedurę wyłonienia wykonawcy do realizacji prac remontowo-budowlanych. Przestrzeń badawcza tworzona w ramach KPCNT, uzupełniająca regionalną ofertę badawczą wpisującą się w regionalne inteligentne specjalizacje, obejmuje następujący zakres: • Laboratorium analizy i certyfikacji żywności i produktów naturalnych, • Laboratorium eko- i bioanalitiky oraz oddziaływania na środowisko, • Laboratorium mikrobiologii i wirusologii, • Laboratorium biotechnologii i biochemii, • Pracownia badawczo-edukacyjna, • Laboratorium inżynierii i chemii materiałowej oraz nanomateriały, • Laboratorium przemysłów kreatywnych, IT i AI, • Laboratorium mechatroniki, przemysłu oraz usług 4.0 i 5.0, • Laboratorium medycyny sportowej (w tym diagnostyka medyczna), • Bank tkanek i komórek. Centrum, funkcjonujące w dwóch sąsiadujących budynkach przy ul. Krasińskiego 4 i 4a w Toruniu, będzie pełnić rolę platformy współpracy nauka-biznes, ośrodka certyfikacji i transferu technologii oraz miejsca kształcenia i rozwoju kadr dla gospodarki opartej na wiedzy. Kompleksowa struktura laboratoriów i pracowni tworzy spójny system umożliwiający realizację interdyscyplinarnych projektów w obszarach biotechnologii, chemii i inżynierii materiałowej, medycyny, ochrony środowiska, automatyki, robotyki oraz technologii informacyjnych. Zastosowana aparatura badawcza umożliwi prowadzenie pełnego cyklu badań – od analizy składu i właściwości materiałów, przez badania mikrobiologiczne i biochemiczne, po testy środowiskowe, certyfikację, prototypowanie i wdrożenia przemysłowe.
I.1.6./R-P02 System akredytacji instytucji otoczenia biznesu	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Projekt w fazie przygotowawczej, zostały przygotowane procedury projektu grantowego, które oczekują na akceptację z IZ.
I.1.12./R-P03 Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Departament Rozwoju Gospodarczego
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Realizacja projektu została zawieszona w związku z wątpliwościami dotyczącymi mechanizmów finansowych zastosowanych w projekcie.
I.3.2./R-P04 Programy akceleryacyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu

<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap III – prace realizacyjne w fazie zaawansowanej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Ogłoszono nabór formularzy rekrutacyjnych dla Odbiorców Technologii oraz dla MŚP, w tym startupów. Przeprowadzono proces parowania przedsiębiorstw, w wyniku którego połączono Odbiorców Technologii z wybranymi MŚP najlepiej odpowiadającymi zgłoszonym potrzebom. Rozpoczęto realizację Programu Akceleracji.
II.1.1./R-P05 Regionalny Hub Cyfrowy	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Żadne zadania nie zostały zrealizowane. Projekt uzyskał dofinansowanie w ramach programu Digital Europe, co stanowi 50% całkowitego budżetu projektu. TARR (Partner projektu, którego liderem jest UMK) oczekuje na ogłoszenie konkursu krajowego, z którego będzie można uzyskać pozostałe dofinansowania 50% kosztów kwalifikowanych.
II.1.2./R-P06 Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap III – prace realizacyjne w fazie zaawansowanej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Organizacja i przebieg naborów grantowych: a) Przeprowadzenie I naboru (do końca marca/kwietnia 2025): Projekt przeprowadził I nabór wniosków o grant we wszystkich trzech modułach wsparcia (Moduł I – Fundusz Badań i Wdrożeń, Moduł II – Voucher Badawczy, Moduł III – Bon na patent +). Liczba wniosków ocenionych pozytywnie na etapie formalnym: 67 wniosków ogółem – w tym 22 w Modułu I, 40 w Modułu II i 5 w Modułu III. b) II nabór (maj–czerwiec 2025): Ogłoszono i rozpoczęto II nabór wniosków z planowanym terminem od 8 maja do 28 maja 2025 r., a następnie przedłużono go do 11 czerwca 2025 r. z uwagi na konieczność doprecyzowania dokumentacji i niską akumulację wniosków. Przed II naborem zorganizowano spotkania informacyjne „Tour de Region” w Bydgoszczy i Toruniu, które miały na celu przygotowanie przedsiębiorców i jednostek B+R do prawidłowego aplikowania. Fundusz nie tylko przyjmował wnioski, ale także aktywnie prowadził działania wspierające aplikujących (aktualizacje dokumentów, wyjaśnienia, prezentacje, spotkania lokalne), co jest kluczowe przy wdrażaniu instrumentów grantowych. Aktualizacje dokumentacji konkursowej: W toku realizacji projektu wielokrotnie aktualizowano dokumentację naborową, co było odpowiedzią na potrzeby uczestników i wymogi proceduralne: – zmiany w Regulaminie konkursu, – aktualizacje załączników finansowych (4A, 4C) i kryteriów oceny merytorycznej, – poprawki w wzorach umów o powierzenie grantu, – doprecyzowanie procedur i taryfikatorów korekt. Dzięki temu Grantobiorcy mieli ciągły dostęp do aktualnej i precyzyjnej dokumentacji aplikacyjnej, co minimalizowało ryzyko odrzucenia wniosku z przyczyn formalnych. Proces oceny i kwalifikacji wniosków: W 2025 r. projekt realizował następujące działania proceduralne dotyczące oceny wniosków: – ocena formalna i merytoryczna zgłoszonych wniosków,

	– publikowanie list rankingowych wniosków zakwalifikowanych do kolejnych etapów, – obsługa odwołań i uzupełnień wniosków, – przedłużenie terminów oceny zgodnie z potrzebami proceduralnymi. Przykład w praktyce: 12 stycznia 2026 r. nadal trwała ocena merytoryczna wniosków z II naboru, a terminy były wydłużane do końca lutego 2026 r., co wynikało z zachowania procedur jakościowych i transparentności oceny. Przerwy i wstrzymania w działaniach: W połowie roku (13 czerwca 2025 r.) projekt czasowo wstrzymał wszystkie działania związane z ogłaszaniem naborów i kontraktowaniem umów o powierzenie grantu na polecenie Instytucji Zarządzającej Funduszami Europejskimi dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 (IZ FEdKP). To typowa sytuacja w dużych projektach UE – bywa, że działania są zawieszane ze względu na aktualizację zasad, wymogi audytowe lub oczekiwanie na wyjaśnienia Instytucji Zarządzającej. Skala wsparcia i planowane efekty (szerszy kontekst): Choć w sprawozdaniu nie ma jeszcze szczegółowych danych o wartościach przyznanych grantów, intencją Funduszu jest wsparcie co najmniej kilkuset przedsiębiorstw w pracach B+R i wdrożeniach dzięki instrumentom dotacyjnym dla MŚP i innych podmiotów z regionu. Cele orientacyjne: min. 234 przedsiębiorstwa wsparte w pracach B+R, min. 212 zrealizowanych projektów B+R, znaczne prywatne inwestycje uzupełniające wsparcie publiczne (to dane planowane w projekcie, które będą potwierdzone w następnych raportach). Podsumowanie charakterystyki zrealizowanych zadań w 2025 r.: Rok sprawozdawczy 2025 to przede wszystkim: – szeroka organizacja i przeprowadzenie dwóch naborów wniosków grantowych z kilkudziesięcioma zgłoszeniami, – stała obsługa aplikacyjna i aktualizacje dokumentacji konkursowej, – publikacja list rankingowych i wsparcie proceduralne dla wnioskodawców, – kontynuacja oceny merytorycznej wniosków, – czasowe zatrzymanie naborów z przyczyn proceduralnych, zgodnie z zaleceniami Instytucji Zarządzającej.
II.1.3./R-P07 Pakiet Gospodarka 4.0	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap „zero” – prace nie zostały rozpoczęte
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Projekt nie jest realizowany. Nie ma możliwości realizacji przedsięwzięcia w perspektywie 2023-2030.
II.1.4./R-P08 Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw w zakresie zarządzania wykorzystywaną energią, jej oszczędzania oraz zastępowania energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Departament Planowania Rozwoju i Współpracy Regionalnej
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap II – prace realizacyjne w fazie początkowej

<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Przedsięwzięcie realizowane w ramach KPO, FENiKS, FENG oraz w ramach FEdKP 2021-2027, w których prowadzone są konkursy na projekty związane z termomodernizacją, wymianą źródeł ciepłowniczych przedsiębiorstw (poprawą efektywności energetycznej) oraz OZE. Regionalna Instytucja Finansowa, KPFR Sp. z o.o. jako Menedżer Funduszu Powierniczego podpisał umowy na pożyczki w obszarach konkurencyjności przedsiębiorstw, efektywności energetycznej i OZE z pośrednikiem finansowym KPFP Sp. z o.o. (Ekopożyczka z premią dla przedsiębiorstw - efektywność energetyczna, Pożyczka OZE z premią). Jednocześnie wskazać należy na brak możliwości pozyskania przez DPRIWR informacji nt. wielkości interwencji w ramach FEdKP 2021-2027 oraz pozostałych funduszy.
II.2.1./R-P09 Pakiet Klastry	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Opracowano we współpracy ze środowiskiem społeczno-gospodarczym założenia polityki wspierania klastrów w regionie kujawsko-pomorskim.
II.2.2./R-P10 Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap II – prace realizacyjne w fazie początkowej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	W 2025 r. zgodnie z głównym założeniem projektu PPO przeprowadzono spotkania inicjujące powołanie gremiów PPO. Spotkania miały na celu prezentację Koncepcji PPO w środowiskach reprezentujących przedsiębiorców, przedstawicieli nauki, administracji oraz społeczności i konsumentów województwa. W wyniku tych spotkań ustalono skład Rady Rozwoju Gospodarczego, Panelu Eksperckiego Specjalistycznego oraz Grup Roboczych ds. Inteligentnych Specjalizacji, które zostały powołane uchwałą Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W celu wyłonienia liderów Grup Roboczych ds. IS przeprowadzono postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego, w wyniku którego w październiku 2025 r. wyłoniono wykonawców dla 3 specjalizacji. Ponowiono przetarg na liderów niewybranych specjalizacji. W III i IV kwartale 2025 r. zrealizowano posiedzenia powołanych gremiów. Na pierwszych spotkaniach ustalono zapisy regulaminów prac poszczególnych gremiów, ustalono harmonogram prac na rok 2026 oraz zakres tematyczny spotkań. Ważnym elementem projektu były realizowane spotkania i konferencje budujące świadomość zagadnień związanych z innowacją, a także wydarzenia promujące przedsiębiorczość i stymulujące wzrost wiedzy na temat Inteligentnych Specjalizacji. W dniach 16-18 marca 2025 r. odbyła się konferencja współfinansowana ze środków projektu pn. „Solankowa Dolina i odkrycie prozdrowotnych wód Pomorza i Kujaw – Ciechocinek 2025”, która odbyła się w Ciechocinku. W konferencji wzięło udział około 100 osób. W ramach konferencji odbyła się giełda korporacyjna w której uczestniczyło 14 osób. W dniach 5-7 listopada 2025 r. w Hotelu Filmar w Toruniu odbyła się konferencja współfinansowana ze środków projektu pn. „Kujawsko-Pomorskie Forum Innowacji, Nauki, Biznesu i Samorządu (FINBIS)”. Konferencja poświęcona była nowym technologiom, innowacjom, wynalazkom i nowatorskim inwestycjom zmieniającym kraj i region w oparciu o Inteligentne Specjalizacje. W pierwszym dniu konferencji wzięło udział ok. 107 osób, w drugim 142 osoby, a w trzecim 144 osób. Zrealizowano opracowania tematyczne: Turystyka w Kujawsko-

	Pomorskim, Edukacja Młodzieży, Bezpieczny Kierowca, Opiekunowie Osoby Starszej i Niepełnosprawnej, Pszczelarstwo w Kujawsko-Pomorskim, Zabytki w Kujawsko-Pomorskim, Kujawsko-Pomorskie w stronę przyszłości – optymistyczne perspektywy rozwoju społeczno-gospodarczego, Identyfikacja Barrier Rozwoju Innowacyjności i Cyfryzacji Gospodarki, Szkoły w liczbach – nowy rok, nowe wyzwania, Transport i mobilność w Dniu bez samochodu, Uczelnie Wyższe w Kujawsko-Pomorskim, Transport i drogownictwo siłą napędową rozwoju, Aktywność w e-Administracji w Kujawsko-Pomorskim, Kujawsko-Pomorskie w Unii Europejskiej, Rolniczy Charakter Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Produkty Regionalne i Tradycyjne w Kujawsko-Pomorskim, Szpitale Uzdrowiskowe i Przyrodolecznice w Kujawsko-Pomorskim oraz Kujawsko-Pomorskie, Region w liczbach - aktualizacje. Przygotowano raporty: Analiza benchmarkowa konkurencyjności innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego pokazująca jego dynamikę na tle innych regionów Unii Europejskiej, Analiza nakładów finansowych w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020 oraz FEKP 2021-2027 na działania wspierające i wzmacniające IS. Przeprowadzono badanie ilościowe wśród interesariuszy PPO na potrzeby analizy pt. Identyfikacja barier rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie kujawsko-pomorskim – tzw. „wąskich gardeł”. Rozpoczęto prace nad analizami pt.: Analiza projektów finansowanych z KPO na działania wspierające i wzmacniające IS, a także Analiza porównawcza rynku edukacyjnego z potrzebami rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim. W 2025 r. przeprowadzono trzy razy postępowanie na realizację narzędzia służącego do generowania ogólnodostępnych, gotowych raportów z różnych dziedzin, związanych z gospodarką regionu pn. „Barometr Kujawsko-Pomorski” – dwa z nich zostały unieważnione, trzecie postępowanie – w toku.
II.2.3./R-P11 Program animatorów współpracy	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Projekt realizowany w ramach I etapu projektu strategicznego „Regionalna Sieć Laboratoriów INNO-NET”, mającego na celu sieciowanie i promowanie działalności B+R+I w regionie, powołanie brokerów usług badawczych, wsparcie transferu wiedzy i komercjalizacji technologii oraz animowanie międzyregionalnej i ponadregionalnej współpracy w tym zakresie. Dla ww. projektu w 2025 r. podpisana została umowa o dofinansowanie. W ramach projektu Spółka: powołała brokerów odpowiedzialnych za tworzenie powiązań na linii sektor B+R – klienci, dzięki czemu nawiązała współpracę z przedsiębiorstwami z regionu, które wspierała w przygotowaniu projektów badawczo-rozwojowych, mających na celu unowocześnienie produktów i usług oraz wdrożenie nowych, innowacyjnych produktów (z czego trzy zostały zgłoszone do Urzędu Patentowego); utworzyła Akademię Czochralskiego (mającą na celu wzmacnianie kompetencji środowiska naukowego z regionu); zorganizowała dwie konferencje promujące potencjał B+R w regionie (w zakresie zdrowia oraz bezpieczeństwa i przemysłu obronnego), a także dołączyła do stowarzyszenia Poland in Silicon Valley Center for Science, Innovation, and Entrepreneurship (PoISV), stanowiącego pomost wiedzy, doświadczeń i zasobów między polskimi instytucjami a amerykańską Doliną Krzemową. W ramach umowy z PoISV w czerwcu 2025 r. przedstawiciele Spółki uczestniczyli i promowali

	potencjał naukowy z regionu podczas Sympozjum Naukowo-Technologicznego w San Francisco, organizowanego przez Polsko-Amerykańską Radę Handlową Doliny Krzemowej. Wydarzenie, odbywające się pod hasłem „Szanse w osobliwości”, zgromadziło liderów ze świata nauki, edukacji, biznesu i administracji publicznej, aby zbadać, jak innowacje mogą pozostać zorientowane na człowieka.
II.2.4./R-P12 Wsparcie tworzenia kierunków przyszłościowych, w tym zidentyfikowanie kierunków pożądaných	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap „zero” – prace nie zostały rozpoczęte
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Projekt nie jest realizowany. Nie ma możliwości realizacji przedsięwzięcia w perspektywie 2023-2030.
II.2.5./R-P13 Porozumienie na rzecz rozwoju Polski Północno-Wschodniej	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Projekt zrealizowany zostanie w ramach projektu strategicznego „Utworzenie Kujawsko-Pomorskiego Centrum Naukowo-Technologicznego im. prof. Jana Czochrańskiego”. W 2025 r. podpisano umowę na realizację I etapu projektu. W ramach jednego z zadań – Akademia Czochrańskiego – realizując założenia sieciowania kompetencji, także w obszarze przedsiębiorczości akademickiej planuje się współpracę z grupami badawczymi Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (np. prof. L. Lahuta, prof. Owczarczyk-Saczonek, prof. M. Stolarski, prof. J. Jaroszewski, prof. R. Górecki), Uniwersytetu w Białymstoku (np. prof. B. Godlewska-Żyłkiewicz, prof. J. Karpińska), Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku (np. prof. E. Skrzydlewska, prof. M. Ciborowski), Politechniki Białostockiej (np. prof. K. Kurzydłowski) oraz Państwowej Akademii Nauk Stosowanych im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie w zakresie następujących tematów: – Rośliny lecznicze hodowla i uprawa – źródło substancji aktywnych, – Cyklitole jako substancje biologiczne czynne w preparatach terapeutycznych, suplementach, diabetyce i produktach spożywczych, – Biomasa roślinna, jej zagospodarowanie, źródło energii odnawialnej, – Poszukiwanie markerów chorób cywilizacyjnych dla potrzeb szybkiej diagnostyki medycznej, – Nanotechnologie w eko- i bioanalizie, – Ocena jakości zasobów wód powierzchniowych w Polsce Północno-Wschodniej. Współpraca będzie realizowana poprzez: wspólne działania szkoleniowe, konferencje, wymianę opracowanych metodyk i powstałych w wyniku badań materiałów.
III.2.3./R-P14 Program na rzecz wysokiej jakości, certyfikowanej żywności	
<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne sp. z o.o.
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap I – prace w fazie przygotowawczej
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Kontynuowano prace nad założeniami projektu oraz poszukiwaniem źródeł finansowania.
R-P15 Utworzenie Polsko-Ukraińskiej Platformy na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji	

<i>Podmiot przedstawiający informację (lider przedsięwzięcia)</i>	Departament Planowania Rozwoju i Współpracy Regionalnej
<i>Stan prac nad przedsięwzięciem</i>	etap „zero” – prace nie zostały rozpoczęte
<i>Charakterystyka zrealizowanych zadań w roku sprawozdawczym</i>	Nie realizowano żadnych zadań. Brak możliwości (kompetencyjnych, finansowych i organizacyjnych) realizacji zadania przez Departament Planowania Rozwoju i Współpracy Regionalnej uniemożliwia realizację zadania. Zadanie nie leży w obszarze działalności DPRIWR. Przedsięwzięcie pozostaje aktualne i powinno być zrealizowane. Brak woli Departamentu Rozwoju Gospodarczego do przejęcia tematu, zgodnie z posiadanymi kompetencjami.
<i>Źródło: Materiały z Departamentu Rozwoju Gospodarczego</i>	

8. Efekty realizacji projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu”¹⁰

W okresie sprawozdawczym projekt realizowany był równolegle w czterech wzajemnie powiązanych obszarach: budowania struktur dialogu i współpracy, działalności analitycznej, rozwoju narzędzi informacyjnych oraz działań edukacyjno-informacyjnych skierowanych do interesariuszy regionalnego ekosystemu innowacji.

W zakresie organizacji procesu przedsiębiorczego odkrywania powołane zostały gremia stanowiące instytucjonalną podstawę PPO: Rada Rozwoju Gospodarczego, Panel ekspercki specjalistyczny oraz Grupy Robocze ds. Inteligentnych Specjalizacji. Zorganizowano pierwsze merytoryczne posiedzenia wszystkich powołanych gremiów, inicjując tym samym proces wypracowywania wspólnych stanowisk w zakresie rozwoju IS regionu.

W ramach Grup Roboczych ds. IS, zawiązanych pod koniec 2025 r., przeprowadzono procedurę wyboru liderów. Spośród funkcjonujących grup liderzy zostali wyłonieni w pięciu. W przypadku dwóch Grup Roboczych wybór lidera nie został dotychczas sfinalizowany. Postęp w tym zakresie ma bezpośrednie przełożenie na harmonogram realizacji *Analizy aktywności i skuteczności aktorów IS*, której przeprowadzenie zaplanowano na 2026 r., po zakończeniu procesu wyboru liderów wszystkich grup.

Działalność analityczna obejmowała realizację opracowań cyklicznych oraz opracowań tematycznych dostarczających danych empirycznych w obszarach powiązanych z poszczególnymi IS regionu. Spośród pięciu obligatoryjnych analiz cyklicznych, wynikających z *Planu realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego oraz RIS3 2021+*, ukończone zostały trzy:

- *Monitorowanie nakładów na działania wspierające IS* (dane do 31 lipca 2025 r.): zidentyfikowano osiem Działań FEKP 2021–2027 wspierających IS o łącznej alokacji ponad 233 mln EUR, zakontraktowano 12 projektów o wartości blisko 722 mln zł (71,33% alokacji Priorytetu FEKP.01).
- *Identyfikacja barier innowacyjności i cyfryzacji*: potwierdzono aktualność wszystkich dziesięciu wąskich gardeł RIS3 2021+ i zidentyfikowano trzy nowe bariery; wyniki zostaną uzupełnione o etap jakościowy.

¹⁰ Patrz dodatkowo: Tabela 4 – realizacja przedsięwzięcia II.2.2./R-P10 Proces Przedsiębiorczego Odkrywania wraz z identyfikacją nisz specjalizacyjnych w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji.

- *Analiza benchmarkowa*: województwo kujawsko-pomorskie zajęło 4. miejsce w rankingu dynamiki zmian innowacyjności (wzrost SII o 26% w latach 2016–2023), przy 22. miejscu w rankingu zbiorczym 23-elementowej grupy porównawczej.

Analiza Regionalnych IS jest w trakcie realizacji i konsultacji z Panelem eksperckim specjalistycznym. *Analiza aktywność aktorów IS* zaplanowana jest na 2026 r.

Uzupełnieniem analiz obowiązkowych jest seria opracowań tematycznych, dostarczających danych empirycznych z obszarów odpowiadających poszczególnym IS regionu. Opracowania te obejmują m.in. dane dotyczące sektora rolno-spożywczego (IS Zdrowa i bezpieczna żywność), bazy uzdrowiskowej i demografii (IS Zdrowie i turystyka zdrowotna), sektora transportowego i elektryfikacji taboru (IS Transport i mobilność), zasobu zabytkowego i turystyki (IS Dziedzictwo kulturowe i przemysł kreatywny), aktywności w e-administracji (IS Cyfryzacja i usługi ICT) oraz kształcenia technicznego i potencjału sektora kosmicznego (IS Zaawansowane materiały i narzędzia oraz IS Automatyka przemysłu i gospodarka 4.0).

W ramach projektu przystąpiono także do wykonania zamówienia Barometru Kujawsko-Pomorskiego, narzędzia internetowego służącego do generowania gotowych raportów z różnych dziedzin związanych z gospodarką regionu. Narzędzie ma za zadanie udostępniać dane i analizy dotyczące sytuacji społeczno-gospodarczej województwa w przystępnej formie szerokiemu gronu odbiorców, w tym podmiotom sfery biznesowej, instytucjom publicznym oraz partnerom IS. Jako część systemu przewidziano wdrożenie Modułu Badania Opinii, opartego na badaniach ankietowych aktywnych podmiotów gospodarki narodowej. Moduł ten umożliwi cykliczne pozyskiwanie danych jakościowych od reprezentatywnej grupy podmiotów sektora, stanowiąc uzupełnienie danych statystycznych wykorzystywanych w analizach cyklicznych projektu, w tym planowanego etapu jakościowego analizy barier innowacyjności.

Działania informacyjno-edukacyjne skierowane do interesariuszy procesu PPO realizowane były zarówno w formie wydarzeń konferencyjnych, jak i przygotowań do szerszej kampanii komunikacyjnej.

9. Opracowania dotyczące monitorowania *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* wykonane w ramach realizacji projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu”

Monitorowanie nakładów na działania wspierające i wzmacniające IS

Analiza¹¹ obejmuje nakłady finansowe wspierające i wzmacniające inteligentne specjalizacje (IS) województwa kujawsko-pomorskiego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 w oparciu o dane do 31 lipca 2025 r.

Na podstawie szczegółowego przeglądu Szczegółowego Opisu Priorytetów FEKP 2021-2027 zidentyfikowano osiem Działań spełniających kryteria wsparcia IS regionu. Wszystkie wchodzą w skład

¹¹ Analiza nakładów finansowych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 wspierających i wzmacniających Inteligentne Specjalizacje regionu dostępna na stronie internetowej Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Rozwoju sp. z o.o. w zakładce: Realizowane projekty – Proces Przedsiębiorczego Odkrywania.

Priorytetu FEKP.01 Fundusze Europejskie na rzecz wzrostu innowacyjności i konkurencyjności regionu. Łączna alokacja tych Działań wynosi ponad 233 mln euro ogółem, w tym ponad 198 mln euro ze środków UE, co stanowi odpowiednio 10,82% i 10,79% całkowitej alokacji Programu.

W ramach Działań wspierających IS regionu przeprowadzono 21 naborów wniosków, z których 12 zostało zakończonych, 5 jest w trakcie realizacji, a 4 unieważniono. Procent wykorzystania alokacji UE w zamkniętych naborach wynosi ponad 74%, co świadczy o wysokim poziomie zainteresowania przedsiębiorców dostępnymi instrumentami wsparcia.

Do 31 lipca 2025 r. podpisano 12 umów o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach Działań wspierających IS. Łączna wartość zakontraktowanych projektów wynosi blisko 722 mln zł, w tym 599 mln zł ze środków UE (średni poziom dofinansowania: 82,97%). Zakontraktowane środki UE stanowią 71,33% alokacji Priorytetu FEKP.01.

Zdecydowanie dominującym projektem pod względem wartości jest Regionalna Instytucja Finansowa – KPFR IF 2021-2027 realizowana przez Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju (Działanie 1.4), której wartość całkowita wynosi blisko 392 mln zł, co stanowi 54,30% łącznej wartości wszystkich zakontraktowanych projektów. Instrument oferuje pożyczki rozwojowe regionalnym przedsiębiorcom, przy czym preferencyjne oprocentowanie jest dostępne m.in. dla inwestycji zgodnych z co najmniej jedną IS regionu.

W przypadku większości realizowanych projektów środki finansowe zostały zaliczone do kategorii ogólnego wsparcia IS, tj. działań wzmacniających środowisko biznesowe oraz ekosystem innowacji bez możliwości przypisania nakładów do konkretnej IS. Nakłady możliwe do przyporządkowania poszczególnym IS wyniosły łącznie ponad 8 mln zł, co wynika z wczesnej fazy realizacji większości przedsięwzięć.

Spośród ośmiu IS regionu najwyższe nakłady możliwe do bezpośredniego przypisania odnotowano dla IS Dziedzictwo kulturowe i przemysł kreatywny – ponad 6,8 mln zł (85,04% nakładów na poszczególne IS), co jest konsekwencją realizacji projektu Kujawy+Pomorze – promocja potencjału gospodarczego regionu – edycja III, w ramach którego wszystkie dofinansowane przedsięwzięcia wskazały tę IS jako wiodącą. Na dalszych miejscach uplasowały się: IS Zaawansowane materiały i narzędzia (636 tys. zł, 7,88%) oraz IS Zdrowa i bezpieczna żywność (455 tys. zł, 5,64%). Najniższe nakłady przypisano IS Transport i mobilność – niespełna 5,2 tys. zł (0,06%).

Analiza wskazuje, że potencjał finansowy w zakresie wsparcia IS regionu jest znaczący. Ocena rzeczywistego wkładu środków europejskich w wzmocnienie poszczególnych IS będzie możliwa w kolejnych edycjach monitoringu, po zakończeniu lub zaawansowaniu realizacji projektów i wypracowaniu szczegółowej metodologii przypisywania wartości do konkretnych IS.

Identyfikacja barier rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie kujawsko-pomorskim (tzw. „wąskich gardeł”)

Analiza porównawcza ¹² przeprowadzona w odniesieniu do wskaźników *RIS3 2021+* potwierdziła aktualność wszystkich dziesięciu wąskich gardeł rozwoju innowacyjności zidentyfikowanych w dokumencie. Do barier wymagających podtrzymania interwencji publicznej zaliczają się:

- migracja ludności w wieku produkcyjnego poza region (ujemne saldo migracji wewnętrznych, ze szczególnym nasileniem w grupie 25-34 lata);
- niedostosowanie struktury kształcenia wyższego do potrzeb innowacyjnej gospodarki (udział studentów kierunków inżyniersko-technicznych na poziomie 10% wobec średniej krajowej 19% i celu *RIS3 2021+* wynoszącego 20%);
- niski poziom innowacyjności sektora MŚP (innowacje produktowe wdrażało jedynie 17,4% przedsiębiorstw przemysłowych, a nakłady innowacyjne ponosiło 13% firm małych i 34% firm średnich);
- niskie nakłady na B+R (województwo zajmuje ostatnią, 16. pozycję w kraju pod względem nakładów na działalność B+R w przeliczeniu na jednego pracującego w B+R, przy 3-procentowym udziale w nakładach krajowych);
- trudności w dostępie do kapitału (74% nakładów innowacyjnych w przemyśle finansowane ze środków własnych podmiotów);
- nadmierne sformalizowanie procedur przyznawania wsparcia finansowego;
- niedostosowanie zaplecza naukowo-badawczego do potrzeb sfery przemysłowo-usługowej;
- słabe powiązania nauki z gospodarką;
- niewystarczające wsparcie instytucji otoczenia biznesu (system akredytacji IOB uruchomiony w 2025 r.);
- niewystarczający poziom cyfryzacji (region kształtuje się w granicach średniej krajowej, lecz wyraźnie poniżej średniej UE – 12. miejsce w kraju pod względem co najmniej podstawowego poziomu wykorzystania ICT przez przedsiębiorstwa).

Analiza zidentyfikowała trzy dodatkowe, dotychczas nieuwzględnione w formalnym wykazie bariery rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie kujawsko-pomorskim, tj.:

- postępujące starzenie się społeczeństwa;
- utrzymującą się relatywnie wysoką stopę bezrobocia (12. miejsce w kraju w ostatnich trzech latach);
- bardzo niski udział doktorantów na kierunkach inżyniersko-technicznych (najniższy odsetek w kraju, przy liczbie doktorantów na 10 tys. mieszkańców o ponad połowę niższej od zakładanej w *RIS3 2021+*).

Weryfikacja ilościowa wskaźników *RIS3 2021+* wykazała, że żaden z monitorowanych obszarów nie uległ poprawie w stopniu uzasadniającym usunięcie go z listy barier. Wyniki niniejszej części badania

¹² *Identyfikacji barier rozwoju innowacyjności i cyfryzacji gospodarki w województwie kujawsko-pomorskim – tzw. „wąskich gardeł”*). Część I Analiza porównawcza dostępna na stronie internetowej Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Rozwoju sp. z o.o. w zakładce: Realizowane projekty – Proces Przedsiębiorczego Odkrywania.

zostaną uzupełnione o etap jakościowy obejmujący badanie ankietowe wśród przedsiębiorców regionu.

Analiza benchmarkowa konkurencyjności i innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego pokazująca jego dynamikę na tle innych regionów UE

Analiza¹³ pokazała, którą pozycję rankingową zajmują Kujawy i Pomorze w określonych sferach służących ocenie zarówno potencjału, jak i poziomu rozwoju. Jednocześnie określony został benchmark dla poszczególnych wskaźników mierzących innowacyjność wytypowanych jednostek. Wyznaczenie benchmarku, czyli najwyższych wartości dla badanych zjawisk, pozwoliło natomiast zobrazować odległość województwa kujawsko-pomorskiego od maksymalnych wartości innych regionów Unii Europejskiej. W ramach opracowania zmierzona została dynamika zmian zarówno Kujaw i Pomorza, jak i innych regionów Unii. Przeprowadzono również ocenę poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego województwa w ramach czterech wymiarów innowacyjności, tj.: warunków ramowych, inwestycji, działań innowacyjnych oraz wpływów/oddziaływań na poszczególne sfery funkcjonowania ekosystemu gospodarczego.

Na podstawie *Regionalnego Rankingu Innowacyjności 2023 (RIS 2023)* województwo kujawsko-pomorskie uzyskało wartość sumarycznego wskaźnika innowacyjności (SII) na poziomie 60,33, co plasuje je w najniższej grupie klasyfikacyjnej – wschodzących innowatorów – na 37. miejscu spośród 61 regionów tej grupy oraz na 22. miejscu w 23-elementowej grupie porównawczej regionów UE o zbliżonej liczbie ludności.

Spośród czterech analizowanych wymiarów innowacyjności najwyższe miejsce rankingowe województwo osiągnęło w obszarze: Warunków ramowych (16. miejsce), co wynika przede wszystkim z ponadprzeciętnych wyników w zakresie umiejętności cyfrowych mieszkańców (10. miejsce), uczestnictwa w kształceniu ustawicznym (11. miejsce) oraz odsetka osób z wykształceniem wyższym w grupie wiekowej 25-34 lata (12. miejsce, wartość na poziomie mediany grupy porównawczej). Najślabszym wymiarem pozostają: Wpływy/oddziaływania (21. miejsce), determinowane niskim poziomem zatrudnienia w innowacyjnych MŚP (21. miejsce) i niskim wolumenem sprzedaży innowacji w MŚP (19. miejsce).

Najsilniejszym wskaźnikiem, spośród wszystkich 21 analizowanych zmiennych, jest liczba zgłoszeń wzorów przemysłowych na miliard regionalnego PKB (9. miejsce, wartość wyraźnie powyżej mediany grupy porównawczej i dystans 0,30 od benchmarku). Najślabsze pozycje odnotowano dla wskaźników: MŚP wprowadzające innowacje produktowe (22. miejsce) oraz zgłoszenia patentowe PCT (22. miejsce), w przypadku których dystans do benchmarku wyniósł odpowiednio 0,84 i 0,82 punktu. MŚP wprowadzające innowacje w procesach biznesowych osiągnęły wartość o 0,48 niższą od mediany grupy porównawczej.

W rankingu dynamiki zmian poziomu innowacyjności, obejmującym lata 2016-2023, województwo kujawsko-pomorskie uplasowało się na 4. miejscu z wynikiem 26,11%, co oznacza wzrost wartości

¹³ Analiza benchmarkowa konkurencyjności i innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego pokazująca jego dynamikę na tle innych regionów Unii Europejskiej dostępna na stronie internetowej Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Rozwoju sp. z o.o. w zakładce: Realizowane projekty – Proces Przedsiębiorczego Odkrywania.

wskaźnika SII z 47,84 do 60,33. Wynik ten jest o 17,62 punktu procentowego wyższy od mediany grupy porównawczej i wskazuje na pozytywną i relatywnie szybką poprawę poziomu innowacyjności regionu na tle zbliżonych regionów UE.

Kluczowe wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy benchmarkowej:

- Społeczeństwo regionu cechuje wysoki poziom umiejętności cyfrowych oraz aktywność w kształceniu ustawicznym, co stanowi solidną bazę dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i technologii;
- Umiedzynarodowienie badań naukowych pozostaje na niskim poziomie, co ogranicza transfer wiedzy i wpływ lokalnych instytucji naukowych na innowacyjność regionu;
- Region wyróżnia się aktywnością w zakresie ochrony własności intelektualnej, szczególnie w obszarze zgłoszeń wzorów przemysłowych, co wskazuje na potencjał w sektorach kreatywnych i technologicznych;
- Nakłady na działalność badawczo-rozwojową wciąż są niewystarczające zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, co hamuje rozwój innowacji opartych na wiedzy;
- Przedsiębiorstwa z regionu wykazują gotowość do wdrażania innowacji, szczególnie poprzez inwestycje w infrastrukturę i nowe technologie;
- Zatrudnienie w sektorze wiedzy i liczba innowacyjnych MŚP są na niskim poziomie, co ogranicza rozwój gospodarki innowacyjnej;
- MŚP mają trudności z wdrażaniem innowacji produktowych i procesowych, co osłabia ich konkurencyjność na rynku krajowym i międzynarodowym;
- Współpraca między nauką a biznesem jest ograniczona, co widoczne jest w niskiej liczbie zgłoszeń patentowych i wspólnych publikacji naukowych;
- Wydatki na innowacje niezwiązane z B+R w MŚP utrzymują się na dobrym poziomie, co świadczy o otwartości przedsiębiorstw na nowoczesne rozwiązania organizacyjne i technologiczne;
- Województwo odnotowało dynamiczny, 26-procentowy wzrost poziomu innowacyjności w latach 2016-2023, co potwierdza skuteczność podejmowanych działań i dobrze wykorzystany potencjał środków unijnych.

Pozostałe opracowania dotyczące monitorowania *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* wykonywane w ramach realizacji projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu

1. *Analiza Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji zidentyfikowanych dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego* – analiza jest w trakcie realizacji i konsultacji z Panelem eksperckim specjalistycznym w zakresie tworzenia Procedury identyfikacji, aktualizacji i oceny Inteligentnych Specjalizacji.
2. *Analiza aktywności i skuteczności aktorów Inteligentnych Specjalizacji pod kątem ubiegania się o wsparcie publiczne na poziomie regionalnym, krajowym i unijnym* – analiza zaplanowana została do przeprowadzenia w 2026 r. ze względu na zawiązanie Grup Roboczych ds. IS pod koniec 2025 r. i brak wyboru liderów wszystkich Grup.

Jednocześnie w ramach projektu PPO wykonane zostały dodatkowe analizy¹⁴, stanowiące uzupełnienie obligatoryjnych analiz cyklicznych, w zakresie obszarów odpowiadających poszczególnym Inteligentnym Specjalizacjom regionu, tj.:

IS: Zdrowa i bezpieczna żywność

- *Rolniczy charakter województwa kujawsko-pomorskiego*
- *Produkty Regionalne i Tradycyjne w Kujawsko-Pomorskim — Owoce i Warzywa*
- *Pszczelarstwo w Kujawsko-Pomorskim*

Opracowania potwierdzają silną bazę surowcową i produkcyjną IS Zdrowa i bezpieczna żywność. Region zajmuje czołowe pozycje w krajowej produkcji kluczowych upraw, dysponuje udokumentowanym dziedzictwem kulinarnym i rozwiniętym sektorem pszczelarskim. Jednocześnie żadne z opracowań nie dokumentuje przekształcania tych potencjałów w działalność innowacyjną. Nieznaczný udział gospodarstw ekologicznych (0,66%) wskazuje na ograniczone dotychczasowe urynkowanie produkcji o wyższej wartości dodanej.

IS: Zdrowie i turystyka zdrowotna

- *Szpitala Uzdrawiskowe i Przyrodolecznicze w Kujawsko-Pomorskim*
- *Opiekun Osoby Starszej i Niepełnosprawnej*
- *Turystyka w Kujawsko-Pomorskim*
- *Kobiety w Nauce i Inżynierii w Kujawsko-Pomorskim*

IS Zdrowie i turystyka zdrowotna dysponuje najsilniej udokumentowanym zasobem spośród wszystkich IS regionu: ponad 20% krajowej bazy uzdrawiskowej oraz dynamicznie rosnący segment przyrodoleczniczy. Jednocześnie trzy czynniki ryzyka nakładają się na ten potencjał, tj.: narastający deficyt kadrowy w zawodach opiekuńczych (Barometr Zawodów 2025), strukturalna presja demograficzna starzejącego się społeczeństwa (potwierdzona w analizie barier jako nowe wąskie gardło) oraz rozdrobnienie bazy podmiotowej sektora turystycznego ograniczające innowacyjność. Synergia danych uzdrawiskowych z danymi demograficznymi wskazuje, że zapotrzebowanie na innowacje w obszarze IS będzie systematycznie rosło niezależnie od interwencji publicznych.

IS: Zaawansowane materiały i narzędzia oraz IS: Automatyka przemysłowa i gospodarka 4.0

- *Kosmiczny potencjał regionu — wstępna analiza branży kosmicznej*
- *Kobiety na uczelniach technicznych i kierunkach nowych technologii*

Opracowania tematyczne w obszarze tych IS koncentrują się na zasobach ludzkich i potencjale edukacyjnym. Dane wskazują na strukturalne niedopasowanie kształcenia do potrzeb IS: mimo wysokich pozycji krajowych w zakresie ogólnego udziału kobiet na uczelniach technicznych, odsetek studentów na kierunkach inżynieryjno-technicznych wynosi jedynie 10%, wobec 19% średniej krajowej (analiza barier). Sektor kosmiczny jako nisza technologiczna IS pozostaje nierozwinięty. Obydwa wnioski wzmacniają diagnozę o niedostosowaniu struktury kształcenia wyższego i słabym zapleczu naukowym w dziedzinach technicznych.

¹⁴ Wszystkie wymienione analizy dostępne na stronie internetowej Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Rozwoju sp. z o.o. w zakładce: Realizowane projekty – Proces Przedsiębiorczego Odkrywania.

IS: Transport i mobilność

- *Sektor drogowy i transportowy — kluczowe wskaźniki*
- *Bezpieczny Kierowca. Transport i mobilność*
- *Transport i mobilność w Dniu bez Samochodu*

Trzy opracowania tematyczne łącznie dokumentują IS Transport i mobilność z perspektywy bazy podmiotowej, bezpieczeństwa i ekologizacji. Sektor dysponuje dużą skalą zatrudnienia, a wskaźniki bezpieczeństwa są korzystne. Kluczowym wyzwaniem pozostaje deficyt kadrowy w zawodach kierowców i robotników budowlanych przy prognozowanym wzroście zapotrzebowania – co bezpośrednio koresponduje z barierą niedostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy. Elektryfikacja taboru wpisuje się w ekoinnowacyjny wymiar IS, lecz korzystanie z alternatywnych form mobilności pozostaje poniżej średniej krajowej.

IS: Dziedzictwo kulturowe i przemysły kreatywne

- *Zabytki w Kujawsko-Pomorskim*

IS Dziedzictwo kulturowe i przemysły kreatywne jest specjalizacją, do której przypisano najwyższe możliwe do bezpośredniego wyodrębnienia nakłady (85,04% nakładów na poszczególne IS, ponad 6,8 mln zł). Opracowania tematyczne potwierdzają bogaty zasób materialny IS – 3 696 zabytków, wpis UNESCO, infrastruktura turystyczna i dziedzictwo kulinarne. Jednocześnie sektor turystyczny jest głęboko rozdrobniony (1,8-3,3 osoby na podmiot), co ogranicza zdolność sektora do wdrażania innowacji. Dane wskazują na dysproporcję między zasobem dziedzictwa a zdolnością jego innowacyjnego zagospodarowania.

IS: Cyfryzacja i usługi ICT

- *Aktywność w e-Administracji w Kujawsko-Pomorskim*

Opracowanie tematyczne dokumentuje paradoks wysokiej dostępności cyfrowej przy niskiej aktywności: 88% mieszkańców ma dostęp do Internetu, lecz jedynie 24% korzysta aktywnie z usług cyfrowych. Wniosek ten wzmacnia diagnozę analizy benchmarkowej (12. miejsce w ICT dla przedsiębiorstw, brak poprawy w analizie barier) i precyzuje charakter bariery jako popytowy, co ma bezpośrednie implikacje dla sposobu projektowania interwencji w ramach IS.

IS: Europejski Zielony Ład

Analizy dotyczące IS Europejski Zielony Ład, obejmujące opracowania:

- *Transport i mobilność w Dniu bez Samochodu*
- *Pszczelarstwo w Kujawsko-Pomorskim*
- *Rolniczy charakter województwa kujawsko-pomorskiego*

wskazują na nierównomierny przebieg transformacji środowiskowej w regionie. Realizacja celów IS Europejski Zielony Ład jest najbardziej zaawansowana w obszarze transportu publicznego i działań związanych z bioróżnorodnością, natomiast w rolnictwie proces transformacji pozostaje ograniczony.

10. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Przedmiotowy *Raport monitorujący RIS3 2021+* jest trzecim dokumentem formalnie podsumowującym stan realizacji *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+*, przyjętej 13 lipca 2022 r. Jednocześnie wskazać należy, że nie wszystkie elementy składające się na system monitorowania *RIS3 2021+* były możliwe do wykonania, co wynika m.in. ze stosunkowo późnego powołania gremiów stanowiących instytucjonalną podstawę PPO, tj.: Rada Rozwoju Gospodarczego (posiedzenie inaugurujące działalność odbyło się 10 września 2025 r.), Panel ekspercki specjalistyczny (powołany we wrześniu 2025 r.) oraz Grupy Robocze ds. Inteligentnych Specjalizacji (Grupy zawiązały się pod koniec 2025 r.).

Wskazany w *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* system monitorowania ma za zadanie ocenę realizacji celu głównego *RIS3 2021+*: *Wzmocnienie konkurencyjności województwa kujawsko-pomorskiego*, o czym świadczyć będzie:

- Osiągnięcie do roku 2029 statusu umiarkowanego innowatora zgodnie z rankingiem Regional Innovation Scoreboard;
- Osiągnięcie minimum 9. miejsca wśród 17 krajowych jednostek NUTS2 pod względem poziomu innowacyjności do roku 2029.

Wykonana na potrzeby niniejszego *Raportu* analiza wartości syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów dla lat 2019-2023 jednoznacznie wskazuje, że w roku 2023 nie osiągnięto zakładanego w *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* celu, jakim jest osiągnięcie przez województwo kujawsko-pomorskie co najmniej 9 pozycji wśród 17 krajowych jednostek NUTS2. W stosunku do poprzedniego roku poprawiła się o jedno miejsce pozycja województwa kujawsko-pomorskiego (w wyniku pogorszenia się sytuacji oraz zmiany wartości i lokaty województwa podlaskiego na tożsame z kujawsko-pomorskim), które zajęło pozycję 12-13 wśród 17 polskich jednostek NUTS2.

Jako jeden ze wskaźników realizacji celów *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* określona została pozycja, jaką województwo kujawsko-pomorskie zajmuje w rankingu *Regional Innovation Scoreboard* (Ranking Innowacyjności Regionów). *RIS3 2021+* zakłada, że do 2029 r. Kujawsko-Pomorskie powinno osiągnąć status umiarkowanego innowatora (*Moderate Innovators*). Województwo w 2025 r., podobnie jak w roku 2023 (poprzednia edycja rankingu), zakwalifikowane zostało do podgrupy *Emerging Innovators +* (wschodzący innowatorzy +), cały czas jednak pozostając w grupie regionów cechujących się niskim poziomem rozwoju innowacyjności. Kujawsko-pomorskie w 2025 r. poprawiło lokatę wśród wszystkich badanych regionów europejskich (miejsce 207. względem 213 w 2023 r. na 241 regionów.) i utrzymało swoją pozycję z poprzednich edycji rankingu (2021 r. i 2023 r.) względem regionów polskich (miejsce 11. na 17 regionów). Jednocześnie cały czas utrzymuje się dystans między województwem kujawsko-pomorskim a regionami najlepszymi (warszawskim stołecznym, małopolskim, pomorskim i dolnośląskim), które obecnie klasyfikowane są jako *Moderate Innovators*, grupy do której zakwalifikowania aspiruje województwo kujawsko-pomorskie do roku 2029.

Realizacja 3 z 15 przedsięwzięć kluczowych dla wzmocnienia potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego się jeszcze nie rozpoczęła, co wynika m.in. ze zmiany uwarunkowań umożliwiających ich realizację w założonym zakresie. Prawdopodobnie niemożliwe będzie również

wykonanie tych przedsięwzięć, dla których już obecnie wskazano problemy ze sfinansowaniem ich realizacji. Dlatego też w przypadku definitywnego stwierdzenia, że określonej grupy przedsięwzięć *Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego* (a tym samym *RIS3 2021+*) nie można realizować z ww. przyczyn – należy rozważyć aktualizację obu dokumentów pod kątem rewizji przedsięwzięć w nich ujętych.

Przeprowadzone analizy, będące częścią systemu monitorowania *RIS3 2021+*, wykazały, że poziom innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego pozostaje stabilny, jednak tempo zmian jest niewystarczające do osiągnięcia w krótkim okresie zakładanej pozycji wśród najbardziej innowacyjnych regionów kraju. Pomimo iż województwo posiada zasoby materialne i infrastrukturalne w obszarach IS, obserwowany jest jednoczesny systemowy deficyt mechanizmów przekształcania tych zasobów w innowację. Deficyt ten ma trojaki charakter: kadrowy (niedostosowana struktura kształcenia, odpływ ludności), finansowy (dominacja środków własnych, niskie nakłady na B+R) oraz relacyjny (słabe powiązania nauki z gospodarką, rozdrobniona baza podmiotowa). W związku z powyższym realizacja potencjału IS regionu wymaga interwencji adresujących wszystkie trzy wymiary łącznie.

Zaleca się jak najszybsze zaawansowanie prac w ramach projektu pn. „Proces Przedsiębiorczego Odkrywania na rzecz rozwoju Inteligentnych Specjalizacji regionu”, w tym doprowadzenie do pełnej funkcjonalności gremiów stanowiących instytucjonalną podstawę PPO (powołanie liderów wszystkich Grup Roboczych ds. Inteligentnych Specjalizacji), co pozwoli na pozyskanie pełnego kompletu analiz niezbędnych do oceny skuteczności podejmowanych działań we wzmacnianiu potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego. Konieczne jest bowiem prowadzenie dalszych, pogłębionych, spójnych badań poziomu rozwoju innowacyjności w województwie kujawsko-pomorskim oraz wypracowywanie narzędzi zmierzających do wyeliminowania barier rozwoju innowacyjności.

Jednocześnie podkreślić należy, iż obecnie niezbędnym staje się uwzględnianie w prowadzonych pracach zachodzących procesów zewnętrznych (bezpieczeństwo militarne, powszechne kontestowanie idei Europejskiego Zielonego Ładu) oraz wewnętrznych (pogłębione informacje o sektorze uzdrowiskowym). Dlatego też wskazuje się na konieczność weryfikacji Inteligentnych Specjalizacji regionu w kierunku:

- wyróżnienia nowej IS związanej z bezpieczeństwem (w sensie militarnym) oraz obronnością,
- wyróżnienia z IS „Zdrowie i turystyka zdrowotna” specjalizacji dedykowanej rozwojowi sektora uzdrowiskowego,
- zasadności podtrzymywania IS „Europejski Zielony Ład” lub zmiany jej nazwy.

Do czasu weryfikacji IS nie jest bowiem możliwe stwierdzenie, czy zapisy *RIS3 2021+* pozostają w pełni aktualne.

W związku z powyższym **zasadne jest rozważenie aktualizacji *Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+***, co wynika przede wszystkim z:

- 1) **konieczności zweryfikowania zasad monitorowania stanu realizacji ustaleń *RIS3 2021+***.
W związku ze zmianą częstotliwości publikacji przez GUS danych wykorzystywanych do

obliczenia syntetycznego wskaźnika poziomu innowacyjności regionów w obszarze „przedsiębiorczość” (obecnie dane publikowane co 2 lata), nie jest możliwe coroczne porównanie wartości wskaźnika w stosunku do lat wcześniejszych i dokonanie obiektywnej oceny ogólnego poziomu innowacyjności województwa kujawsko-pomorskiego, jak również jego zmiany na tle pozostałych polskich jednostek NUTS2;

- 2) **konieczności zweryfikowania aktualności przedsięwzięć kluczowych dla wzmacniania potencjału innowacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego wskazanych w *RIS3 2021+*;**
- 3) **konieczności dostosowania zapisów *RIS3 2021+* w zakresie funkcjonowania gremiów stanowiących instytucjonalną podstawę Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania**, zgodnie ze stanem obecnym wynikającym z powołania Rady Rozwoju Gospodarczego, Panelu eksperckiego specjalistycznego, Grup Roboczych ds. Inteligentnych Specjalizacji;
- 4) **konieczności zweryfikowania Inteligentnych Specjalizacji regionu pod kątem przede wszystkim uzupełnienia ich o nową IS związaną z bezpieczeństwem**. Dotychczasowe posiedzenia Rady Rozwoju Gospodarczego wskazują na coraz silniejszą presję związaną z potrzebą wyodrębnienia nowej IS związanej z bezpieczeństwem (w sensie militarnym) i obronnością oraz wykorzystania potencjału, jaki województwo kujawsko-pomorskiego posiada w tym zakresie. Wydarzenia ostatnich miesięcy, w tym chociażby działania Rządu RP dotyczące realizacji programu SAFE, jedynie wzmacniają tę potrzebę.